МАЙ МАНДАГ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 103 (12007) | 1969 оной майн 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

... Ленинэй
...рта ойн
...дэлэлдэ

... (ТАСС). «В. И. ...эһөөр 100 жэлэй ...ын тула бүмбэр-...лдэжэ байна» — ... доро энэ гайхам-...роулагдаһан олон ...йли Нейшн» гэжэ ... толилоо.

...лониальна гурн-... уналтада, Афри-...национально-сүлөө-...өөнэй хүсэнүүдэй ... Ленинэй һургаа-... асари ехэ үүргэ ... сэгнэлтэ «Ленин ... гэһэн статья дотор

...АСС). «В. И. Ле-...ы намтар» гэһэн ...егена хотын сту-...оюз голланди хэ-...шуулха гэбэ. Һүү-...дай туршада энэ ...тэд В. И. Ленинэй ...хёолнуудые гол-... дээрэ оршуулһан

... (ТАСС). СССР-һээ ...дагаг посольствын ...һагта «Ленин ис-...» гэһэн выставкэ ...ь В. И. Ленинэй ... жэлэй ойдо зо-

...Ю. ТАСС-ай корр. ...нгэжэ дамжуулба: ...аэрэхи түрүүшын ...рэние эмхидхэн ... В. И. Ленинэй тү-...жэлэй ойе һайндэр-...идхэбэри Сумали-...арисаанай нэгэдэл ...нин дээрээ баталан

...схоорондын ...фотовыставкэ

...нэй түрэһөөр 100 ... зорюулагдаһан ...й, документальна ...дай уласхooрон-... 1969 оной октяб-...ябрин 30 болотор ...гдэхэ.

... суртал һургаал ...ржа, илалта асар-...ын уряа иимэ ...искусствын аргаар ...роной ажалшадай, ... ажалшадай агуу-... багша Владимир ...нэй образые ха-...ализм, коммунизм ... совет арадай, со-...уудай арадуудай ...лалтануудые, эб ... түлөө, бүмбэрсэг ... социальна дэбжэл-...радуудай тэмсэлые ...рилго тэрэнэй урда

...экэдэ бухы оро-...фотожурналистнууд, ..., уран зураашад, ...улагшад хабаада-... 1969 оной августын ...хёолнууд абтаха

... илаһан хүн ал-... диплом, шэнэ мар-...арат, тэрэшэлэн ...шалха уряал аба-

...ажалшадай эрхим зо-...урмашуулхын тула ... мүнгэн, 15 бронзо ... дипломууд, шан-...логдоо. Мүн тус-...тогтоогдонхой.

...ЫСӨӨНЭЙ
...ЭГШЭДТЭ —
...ҮҮД

... 29-дэ бүхэсоюзна ...мүрысөөнэй 1-дэхи ...гоор геолого-шэн-... экспедицинүүдтэ ...нистрнүүдэй Сове-...-эй дамжуулгын ...ууд барюулагдаа. ...бэри СССР-эй Ге-...истерствын колле-...ого-шэнжэлгын хү-...дэй профсою-... президиумэй ...дании дээрэ аб-...ска, Хойто Ураа-..., Краснохолмско ..., Буряадай, Шэ-...ческа управлени-...геологи», «Самар-... трестнүүд, хоёр-...ологическа управ-...сөөндэ илаһанда

...РХОВНО СОВЕДЭЙ ...ИУМЭЙ УКАЗ

...ЛЕВТО РСФСР-эй КУЛЬТУРЫН ...БЬЯАТА ...ИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ... НЭРЭ ЗЭРГЭ ...О ТУХАЙ

...алгын искусство ... габьяатай байһа-... Буряадай АССР-... хотын арадай те-...р Владимир Алек-...еевлевто «РСФСР-...ультурын габьяата ...ишэ» гэһэн хүндэтэ ...тохо.

... Верховно Соведэй ...иумэй Түрүүлэгшэ
М. ЯСНОВ.
... Верховно Соведэй ...иумэй Секретарь
Х. НЕШКОВ.

...оной апрелиин 29.

АЖАЛШАДАЙ АГУУЕХЭ ЖАГСААЛ

Мүнөөдэр Майн Нэгэн — империализмда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө, демократи болон социализмын түлөө тэмсэлдээ бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр. Үбэлэй нойрһоо байгаалиин һэрижэ, ургы сэсэгэй һалбаржа, хүхэ ногоонной халюуржа, наранай элшэ туяагай мандажа захалһан хабарай ёһотой һайндэр. Ажалша хүнүүдэй, ажалай һайндэр. Хабарай һайхан сагта уласхоорондын пролетариадай, түби дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр гээшэ гэжэ Майн Нэгэнэй тэмдэглэгдэдэг болоһоорнь зуугаад шахуу жэл боложо байнхай. Энэ үе соо Май ямар ехэ амжалта илалтатайгаар, ямар ехэ һүр жабхалантайгаар дэлхэйн орон бүхэн соогуур урагшаа алхалааб! Энэ үе соо хүн түрэлтэнэй түүхэдэ оито үзэгдөө дуулдаагүй түүхэтэ хубилалтанууд замби түби дээрэ болоо. Майн түрүүшын жагсаалда хабаадалсаһан хүнүүд мүнөөнэйхиие хоёр нюдөөрөө харагша һай, хоёр шэхээрээ шагнагша һай.

Марксизм-ленинизмын агуехэ һургаалые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, Владимир Ильич Ленинэй хамагһаа түрүүлэн байгуулһан Совет гүрэн дотор Майн нэгэн илангаа үргэн дэлгэрээр, гүн удхатайгаар, баяр баясхалантайгаар тэмдэглэгдэдэг. Мүнөө жэлдэ Майн һайндэр манайда хэзээ хэзээнэйхиһээ эртүүр, һүртэйгөөр эхилэнхэй. Совет орон соо түрүүшын коммунис субботнигой болоһон сагһаа хойшо 50 жэл гүйсэһэнэйнь гайхамшагта ойе габшагай ажалаар угтажа, Эхэ орондоо ажалай бэлэг бариха гэһэн һайн һайхан сэдьхэлтэйгээр олон түмэн ажалшадаймнай социалис мүрысөөнэй тугые солгёон хүсэтэйгөөр намилзуулһаниинь мэдээжэ. «Коммунис субботнигой 50 жэлэй ойдо!», «Майн нэгэнэй баярта!» гэһэн уряа лозунгнууд Советскэ Союз доторнай хото городуудааршье, хүдөө нютагуудааршье сууряатажа, социалис мүрысөөндэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень совет хүнүүдые зоригжуулаа. Бүхэсоюзна коммунис субботнигтэ хабаадаагүй нэгэшье хүн байхагүй.

Бүхы Совет оронойнгоо ажалшадтай хамта манай республикын ажалшад түйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр субботнигто хабаадалсажа, Эхэ оронойнгоо мандалда ажалай бэлэг үргэһэндөө урматай. Республика соо хамта дээрээ аяар 319776 хүн субботнигто хабаадалсаһан байна. Ажалай болон политическэ дэбжэлтэ гэдэг одоол энэ ха юм. Иимэл даа, совет хүнүүдэй патриотическа эрмэлзэл.

Энэ хадаа эрхэ сүлөөтэ, зол жаргалта ажалай гайхамшагта охин, баяр баясхалан гээшэ. Энэ хадаа манайда коммунис ажалай хүсэн түгэлдэрөөр мандажа байһанайнь һүр һүлдэ гээшэ. Энэ хадаа Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь түүхэтэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэхээ бэлдэжэ байхадаа, революционно болон ажалай агуу заншалнуудые нарин нангинаар сахижа ябаха тухай Ильичэй зааһан заабаринуудта совет хүнүүдэй хэзээ бүхэндэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһыень эли тодоор харуулһан бодото гэршэ мүн.

Совет хүнүүд түүхэтэ һайндэрнүүдые ажалай бэлэгээр угтадаг арюун һайхан заншалтай ха юм. Мүнөөшье тиигэжэ Майн һайндэрые угтуулан, мүрысөөнэй долгин промышленна предприятинуудта, барилганууд дээрэ, харгы зам болон холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, колхоз, совхозуудта аша үрэ ехэтэйгээр эбхэрээ. Промышленна олохон предприятинууд 1969 оной түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ, түсэбһөө үлүүлэн нилээд ехэ продукци гүрэндөө бэлэглэбэ. Тэрэшэлэн республикын колхоз, совхозууд 1968 оной түрүүшын кварталайхитай сасуулжа үзэбэл, 1969 оной нэгэдэхи кварталда нилээд ехэ мяха, һү, үндэгэ гүрэндэ тушаагаа. Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэрэй хүндэлэлдэ орон дотор үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй аша үрэнь иимэл даа.

Аха дүү олон түмэн совет арадууд Коммунис партияа тойрон хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар жагсанхай, марксизм-ленинизмын үзэл бата бэхеэр баримталанхай, һаналаа нэгэдэнхэй, эбтэй һайнаар хүдэлжэ, хамаг бүхы хүсэ шадалаа коммунизм байгуулгын хэрэгтэ зорюуланхай. Промышленна предприятинуудташье, барилганууд дээрэшье, колхоз, совхозуудташье хүдэлжэ байһан хүнүүдые хараад үзэбэл, элдэб олон арадуудай түлөөлэгшэд байха. Теэд тэдэнэр бултадаа шуһан түрэл аха дүүнэр шэнгеэр, инаг дулаанаар, энэрхы сэдьхэлтэйгээр бэе бэедээ хандаха, хани халуун холбоо барисаатайгаар ажаллажа байха, бэе бэеэ дэмжэхэ, бэе бэедээ туһалха. Совет хүнүүдые Коммунис парти иимээр хүмүүжүүлээ ха юм. Манай газетын мүнөөдэрэй номерто Буряадай барилгын управлениин № 2 СМУ-гай барилгашадай бригадир нүхэр Ахадовай статья хэблэгдэнхэй. Статья уншаад урмашангүй, баярлангүй, омогорхонгүй байхын аргагүй. Энэ хадаа республика дотор эрхим ажалаараа үнинэй суутай, үнэхөөрөө интернациональна бригада юм. Манайда иимэ үзэгдэлнүүд алхам бүхэндэ шахуу ушархал.

Ленинэй һургаалтай ёһоор, бидэнэр интернационалистнууд гээшэбди. Марксизм-ленинизмын энэ заабариие совет хүнүүд ажал ябуулгадаашье, ажабайдалдаашье хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгодог. Тиимэһээ уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, социалис оронуудай хоорондохи хани барисаае саашадань хүгжөөхэ, социализм болон коммунизм байгуулгын хэрэг хурдадхахын тула бэе бэедээ туһалалсаха асуудалаар Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй бэелүүлжэ байгаа ажал ябуулгые совет хүнүүд хэзээ бүхэндэ үнэн зүрхэнһөө дэмжэдэг. Советскэ Союзай интернациональна холбоо барисаан жэлһээ жэлдэ улам бүри бэхижэжэ, үргэжэжэ, хүгжэжэ байдаг заншалтай. Тиихэдээ Ленинэй захяа заабаринь хэрэг дээрээ бэелжэ байна гээшэ.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

«ЗАБАЙКАЛЛЕС» комбинат. Майн 1-нэй һайндэрэй вахтада жагсаһан тус комбинадай хүдэлмэришэд апрель һарые модо бэлдэхэ габшагай һараар соносхоод, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, 315 мянган кубометр модо бэлдэхэ даабаряа 355 мянгада хүргөө.

Ганса Шулуутайн леспромхозой коллектив апрель һарынгаа даабариһаа гадуур 10 мянган кубометр модо бэлдэжэ, ехэ амжалта түйлаа. Мүн Байгалай, Хандагатайн леспромхозуудай хүдэлмэришэд даабариһаа гадуур тус тустаа 5 мянган кубометр модо бэлдэжэ, доодо складта шэрэһэн тухайгаа мэдүүлээ.

ГУСИНООЗЕРСК. Газарай гүн сооһоо галта шулуу малтадаг Галуута-Нуурай шахтоуправлениин нүүрһэшэд Майн 1-нэй һайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 3 мянган тонно шулуун нүүрһэ малтажа, Буряад оронойнгоо промышленностьда үгөө.

УЛААН-ҮДЫН шэлэй заводой коллектив Майн 1-нэй һайндэрые эрхим амжалтатайгаар угтаба. Дүрбэн һарын даабариһаа гадуур 20 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 1700 дүрбэлжэн метр сталинит бүтээжэ, хараалһан түсэбһөө гадуур 70 мянган түхэригөөр ехэ олзо оруулаа.

Мастер Шалыгина, Коновалова гэгшэдэй даадаг участогай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, магтаал һайшаалда хүртэбэ.

ЛЕНИНЭЙ орденто мяха-консервын комбинадай уралан нарижуулагшад байгша оной эхинһээ 60-шахуу дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 27.400 түхэригэй арьбалалта хээ. Слесарь Б. Деревянных, В. Мелан гэгшэдэй зохёоһон оньһон түхеэрэлгэ жэл соогоо 5.600 түхэригэй арьбалалта хэхэ аргатай.

* * *

БУРЯАД ороной хонишод һүрэгүүдээ урдынхиһаа һайнаар ондо оруулжа, мүнөө 590.200 хурьга томо болгожо байна. Тингэжэ нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, 62.200 хурьган олоор түлжүүлэгдэнэ. Республикымнай хонишодой 57 бригада 100 хонин бүриһөө зуу гаран хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Тэрэ тоодо Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Н. Ч. Гомбоевой, Борьёогой совхозой — Г. А. Рабдаевай, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой — Ц.-Д. Ц. Доржиевай бригадынхид зуун хонин бүриһөө 113 хурьгатай болонхой. Мүнөө ажахынуудта хабарай хурьгад абтажа дүүрэхэ дүтэлөө.

ҮНЕЭДЭЙ һү шэмэ дээшэлүүлхэ мүрысөөн республика дотор эршэтэйгээр үргэлжэлнэ. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ «Байкал» племхозой һаалишад ябана. Эдэнэр бүхыдөө үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 150 килограммаар ехэ болоно. Тингэжэ энэ ажахы нёдондо бүхэли жэлдэ үнеэн бүриһөө 4528 килограмм һү һааһан байбал, мүнөө жэл тэрэнээ 5 мянгада хүргэхөөр. Племхозой түрүү һаалишан Зоя Николаевна Кожевникова үнеэн бүриһөө 2005 килограмм һү һаанхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө мянга гаран килограмм һү һаажа, Буряад орон дотороо алдаршаһан Сэлэнгын совхозой эрхим һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина үнгэрһэн 4 һарада үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 204 килограмм дээгүүр.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ таряашад энэ жэлдэ нилээд һайн бэлэдхэлтэйгээр хабарай тарилгада оробо. Үрэһэ хүрэнгын шанар урда жэлэйхиһээ һайн. 1-дэхи, 2-дохи классай шанартай үрэһэн нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехээр бэлдэгдэнхэй. Байгша ондо бүхы үрэһэнэй хахадһаа ехэнхинь томо жэжээрээ илгагдаа гэхэ гү, али энэнь нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхитэйгээр захалба. Сэлэнгын совхозой механизаторнууд 1100 гектарта хара таряа тарижа дүүргэнхэй. Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхоз 2400 гаран гектарта шэниисэ таряа.

Солбон АНГАБАЕВ

ДУУНДАМНАЙ ХОДО БАЙ!

Манай зүрхэндэ сэсэгээ зала,
Май!
Манай сэдьхэлдэ хүсэеэ заяа,
Май!
Май!
Мандаа мандыш маша
хүсэтэйгөөр,
Зайн галдал замбияа дэгжээгыш,
Зэрэлгээн сэсэгүүдээр, зэдэлээн
сэсэгүүдээр,
Заха хизааргүйгөөр, заха
хизааргүйгөөр...
Гарташни, Май, газарай хүсэн,
гайтай хүсэн, хүрэнгэжэһэн
хүсэн,
Майтай ха даа газарнай түргэн,
Майла талаараа сэсэглэнэл
мэндэн.
Май.
манай ажал соо бай!
Май.
манай байдал соо бай!
Бай хэтэдээ ханимнай боложо,
Май.
Манай харгы замда
Бай хододоо дуумнай боложо,
Май.
Манай хуби заяанда!
Газар дэлхэйгээ гэрэлээрээ
саса
Май.
Баяр хүнүүдтээ барижа асар,
Май!
Май.
Хүдэлмэришэн ангиин хүсэн
дээр
Хүдэлмэрилжэ ши ходо бай!
Май.
Хүн түрэлтэнэй тэмсэл соо
Дуун боложо дэбэржэ бай!

БАЯРАЙ СУГЛААН

Майн нэгэнэй һайндэртэ зорюулагдаһан Улаан-Үдын баярай суглаан оперо ба баледэй театр соо үсэгэлдэр үдэшэ болобо.

Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн нэгэнэй баярай суглаае КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. Г. Бирюков** нээгээд, амаршалгын хуряангы үгэ хэлэбэ.

Удаань городой интеллигенциин үмэнэһөө Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша, нэгэдэхи интернат-һургуулиин багша **Е. М. Тармаева**, хүдэлмэришэн ангиин үмэнэһөө авиационно заводой фрезеровщик **Т. И. Федоров**, комсомолшууд ба залуушуулай үмэнэһөө хүдөө ажахын институдай студентка **Л. Абашеева** гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэһэн байна.

Һүүлээрнь городой дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй уран һайханай самодеятельностиин ехэ концерт болобо.

ЭРХИМ, БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Нёдондо зундаа ган гасуур, хура бороогүй бэрхэшээлтэй сагай хэды тохёолдобошье, Хэжэнгын совхозой таряашад ороохо таряанай баян ургаса хуряажа шадаһан бэлэй. Теэд энэ амжалтань имагтал таряалангаа үтэгжүүлжэ, уһалжа, хабарайнгаа тарилгые саг дары эмхидхэһэнэйнь ашаар түйлагдаа гэхэдэ алдуу болохогүй.

Мүнөө жэлэйнгээ хабарай тарилгые эндэхид баһал һайнаар эхилээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, совхозойнь механизаторнууд бүри халуун намарһаа эхилжэ сеялкэ, культиваторнуудаа, борнойнуудаа заһабарилжа эхилһэн шуу. Гадна тус ажахын таряашад үнгэрһэн март һарын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ заһабарилагдаһан сеялкэ, борнойнуудаа, культиватор, анзаһануудаа полевой стануудтаа асарһан, мүн трактористнарай байха хамтын байра, столово, улаан булангуудыень сэбэрлэһэн, шэнэдхэн заһабарилһан юм. Эгээл тиимэһээ һаяхан хоёрдохи отделениинхид хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэхэ талаар совхоз дотороо онсо шалгаржа, парткомой, дирекциин үмэнэһөө мүнгэн шанда хүртөө.

Энэ совхозой таряашад байгша ондо шэнэ газар элдүүрилжэ, 525 гектарта шэниисэ нэмэжэ тарихаар түсэблэнэ.

— Совхозоймнай механизаторнууд хабарай тарилгын үедэ бүхы машина техникээ зүбөөр ашаглахын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Бүхы гэнжэтэ тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхын тула үбэлдөө трактористын тусхай курса эмхидхээд, хори гаран залуушуулые һургаһан юм. Энэнь нилээд туһа нэмэри боложо үгэхэ ёһотой — гэжэ, энэ совхозой хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ Б. Цыренов хөөрэнэ.

Тэрэнһээ гадна энэ ажахын олохон трактористнар эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуулида һуралсажа, амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Жэшээлбэл, трактористнар: Д. Бальжинимаев, А. Кубасов, Б. Доржиев, Б. Батоцыренов гэгшэд совхозойнгоо дэргэдэ эмхидхэгдэһэн курсада һуралсажа, 1-дэхи, 2-дохи классай механизаторнууд болоо.

Һаяхан боложо үнгэрһэн механизаторнуудайнгаа суглаан дээрэ эндэхид хабарайнгаа тарилгые хүдэлмэриин 14 үдэртэ үнгэргэхөөр хараалһан байгаа. Совхозой хоёрдохи отделениин механизаторнууд М. Патановай, Ш. Бальжинимаевай хүтэлбэрилдэг агрегадууд газараа хахалжа байнхай. Тиимэһээ мүнөө һүүжын тарлалан дээрэ үдэр һүнигүй трактор, машинануудай хүнхинөөн таһалданагүй.

П. СОДБОЕВ.

САГЫЕ УРИДЛАҺАНДАА ОМОГТОЙБ

Ажалша зоной һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн 1 ороһо ерэбэ. Энэ ехэ һайндэрые хүн бүхэн ажалай амжалтаар угтахые эрмэлзэн, социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаа. «Электромашина» завод республикынгаа промышленностиин түрүү предприятинуудай тоодо ороһоор үнинэй. Заводоймнай хүдэлмэришэд табан жэлэй даабарита түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Түрүү хүдэлмэришэд В. Курбетьева, М. Кабезская, Ф. Овчинников болон бусад аяар октябрь һарын түсэбөөр ажаллажа байдаг. Фрезеровщик Г. Тыщик 1970 оной апрель һарын түсэбөөр хүдэлжэ, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Эхэ оронойнгоо хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан энэ үедэ ажал хэнгүй байжа болохо аал? Ажал гээшэ хамаг ажабайдалыемнай хубилгадаг агуу ехэ хүсэн болонхой. Социализмын илаһан манай орондо ажалһаа хүндэтэй юун байхаб. Эрдэмтэ гү, али юрын хүдэлмэришэн, эмшэн гү, али һаалишаншье өөр өөрынгөө ажал хэрэгээр бүхы ороноо суурхуулаа, бултанайнгаа түйлаһан амжалта улам арьбадхана.

Иигэжэ хүн бүхэнэй хэһэн ажалай ашаар багша Ленинэй зааһан нангин һургаал бэелүүлэн, коммунизм тээшэ дабшанабди.

Манай заводой коллективэй бүтээһэн электродвигательнүүд, автокранууд арадаймнай ажахын олон һалбаринуудта хэрэглэгдэжэ, табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болоно. Үндэр уялга абаагүй, оролдодог, эрмэлзэдэггүй хүн манайда байхагүй.

Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо һаа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 99 жэлэй ойн баярай урдахана, түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байнаб. Энэ амжалтаараа омогорхоноб, баясанаб. Өөрынгөө арад зонойнгоо аша туһада ажаллажа байһандаа баяртайб. Сагые уридлан хүдэлхэдөө түрэл коммунис партиингаа хараалһан зорилго — коммунизм байгуулгые олонойнгоо хүсөөр ойртуулнабди.

Ф. СИМОНОВ
«Электромашина» заводой фрезеровщик, коммунис ажалай ударник.

ХАБАРАЙ ҺАЙНДЭР ХҮХЮҮНЭ

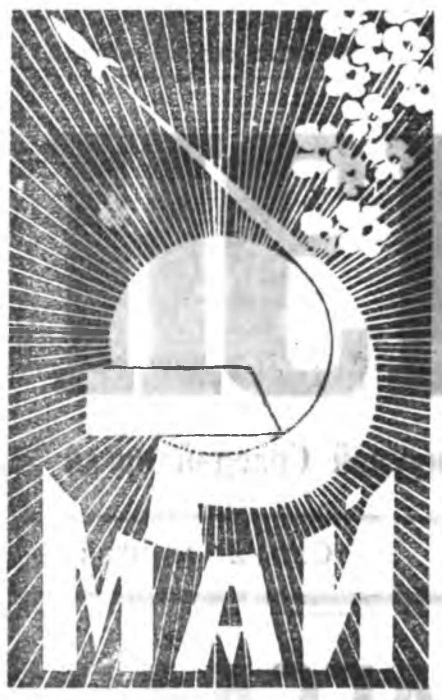

СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаан, эбдэршэгүй бата нэгэдэл хэтын хэтэдэ оршог, һалбаран мандаг лэ!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

АЖАЛША ЗОНОЙ БАЯР

Бүхэдэлхэйн ажалшан арадай һайндэр — Майн 1-нийе манай колхозой гэшүүд урма баяртайгаар угтажа байна. Һайндэрэй урдахана колхозой Жэшээтэ Уставай проект газетэнүүдтэ толилогдожо, байгша оной ноябрь һарада колхознигуудай бүхэсоюзна гурбадахи съезд зарлаха тухай партиин ЦК-гай тогтоол гаража, хүдөөгэй ажалшан зоной баяр дээрэ үшөө нэгэ баяр нэмээбэ.

Парти, правительствынгаа саг үргэлжэ анхаржа, туһалжа байһанай ашаар, хамтын ажалай хүсөөр колхознигуудай һуудал байдал жэлһээ жэлдэ өөдөө гаража, мүнөө айл бүхэн үнэр баян, золтой жаргалтай ажаһууна. Колхозой Жэшээтэ шэнэ Уставай проект соо колхознигуудай культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые бүри хүсэдөөр хангаха тушаа тодорхой, һонороор бэшэгдэбэ.

Колхозой гэшүүдтэ лаб үгтэхэ ажалай түлөөһэнэй тогтоогдохын хажуутаар, үндэр наһатай болоходоо, мүн инвалид болоо һаа, тэжээдэг тэдхэдэг хүнөө алдаа һаа, тэдэнэр пенси абаха гэжэ хуулита ёһоор Уставай проект соо оруулагдаһаниинь манай колхозно таряашадай айхабтар ехэ түйлалта мүн.

Колхоз хадаа таряашан зондо ёһотой коммунизмын һургуули гээшэ гэжэ В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд мүнөө бүрин хүсэлдэжэ байна. Энээнийе манай колхозой жэшээ дээрэһээ элеэр харуулжа болохо.

Артелиимнай үйлэдбэриин бүхы хубинууд, бригада, гүүртэ, отаранууд ажахын тоосоондо бүрин оруулагдаһаар үнинэй. Мүнөө хүн бүхэн, бригада бүхэн шадаал һаа, бага гаргашатайгаар ехэ продукци абаха гэжэ үнэн сэдьхэлһээ оролдодог болонхой. Ажалдаа шэнэ, түрүү арга дүршэл, эрдэмэй туйлалтануудые хэрэглэжэ, ороохо тарянай, кукурузын, бусад ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулжа, һү, нооһо, мяха ехээр абадаг болохо гэжэ хүнүүдэй хүсэдэг болоһониинь тон һайшаалтай.

Ажахын тоосоондо оруулагдаһан бригада, звенонуудай гэшүүдэй ажалай түлбэри, урмашуулга бүхыдөө абтаһан продукциин, тэрээндэ хэгдэһэн гаргашын зэргээр тодорхойлогдоно. Тиимэһээ хүн бүхэн ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандана гээшэ.

Илангаяа манай механизаторнууд амжалтатай. Таряалангаа һайнаар элдүүрилдэг. Эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэдэг болоһоной ашаар ороохо тарянай, кукурузын ургаса жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай 99 мянган центнер таряа хуряажа абаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө 15,6 центнер ургаса туйлаһан. Колхознай ороохо таряа абаха табан жэлэйнгээ түсэб гурбан жэлдэ дүүргэжэ шадаа. Байгша ондо энэ амжалтаяа алдахагүй, улам арьбадхаха хүсэлтэйбди.

Майн 1-нэй һайндэрые колхозой механизаторнууд эршэтэ ажалай охин дундуур угтажа байна. Зүдэрүү хүйтэн хабарай тохёолдоошье һаа, хабарай тарилгын хүдэлмэри һаадгүй ябуулагдана. Таряалан, сабшалан уһалагдана, үтэгжүүлэгдэнэ. Шэнэ газар ашаглажа, таряалангаа 270 гектараар үргэдхэжэ байнабди. Бүхыдөө энэ жэл 6500 гектарта ороохо таряа тарижа, гектар бүриһөө 16 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха хүсэлтэйбди.

Абаһан энэ уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжонууд гүйсэд бии. Үрэһэ хүрэнгэмнай бүхыдөө 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэгдэжэ, томо жэжэзрээ бүрин илгагданхай. Трактор, машинанууд зэһэгдэжэ, бүхыдөө хүдэлгэгдэнэ.

Ажалшан зоной һайндэрые манай малшадшье амжалтатайгаар угтабе. Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэнхэй. Һү худалдаха түрүүшын кварталай түсэб мүн лэ уридшалан бэелүүлэгдээ. Колхозой хонишод зуун хониин бүриһөө 87 хурьга абаад, социалис уялгаяа үлүүлжэ ябана. Манай эрхим хонишод Сангала Цыдыпов, Цыбикдоржо Банзаракцаев, Даба Содбоев, Чагдар Меньшиков гэгшэдэй бригаданууд зуун хониин бүриһөө зуу гаран хурьга томо болгожо байна. Бүхыдөө түсэбһөө гадуур 1200 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Энэмнай байгша оной түсэбһөө гадуур мяха худалдахадамнай нилээд нэмэри болохо бшуу.

Колхозой экономикын хүгжэхэ тума олзо доходнай ургана. Һёдондо 1 миллион 200 мянга гаран түхэригэй олзо орожо, 411 мянган түхэриг сэбэр олзо абтаа һэн. Тиигэжэ колхозойнгоо үйлэдбэриин фонд үргэдхэхэ, колхознигуудай, илангаяа гүүртэ, отарануудта байрладаг малшадай һуудал байдал һайжаруулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ арга олгодоно бшуу. Жэл бүри ехэ барилга хэгдэнэ. Мүнөө жэл Гэгээтэдэ дунда һургуулиин байшан бодхоогдожо байна. Хонишодто хоёр квартиратай дүрбэн гэр бүтээгдэхэ юм. Мүн хүүгэдэй ясли шэнээр баригдахаар хараалагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой центртэ соёлой ордон, конторо гэхэ мэтэ барилганууд шулуугаар бодхоогдоо.

Саашадаа колхознигуудай, илангаяа малшадай хүдэлмэри хүнгэдхэхэ, ажалайнь бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха байна. Энэ жэл һаалиин нэгэ фермын бүхы хүдэлмэри оньһожоруулжа дүүргэхэбди. Эндэ һаалишад үнеэдээ машинаар һаадаг болохо юм.

Колхозой Жэшээтэ шэнэ Уставай проекттэй танилсаад байхадаа, хүдөөгэй хүн бүхэн туйлаһан амжалтануудайнгаа хуулита ёһоор батадхагдахаяа байһанда омогорхоно. Имагтал колхозно байгуулалтын ашаар таряаша, малша зон иимэ ехэ хүгжэлтэ, зол жаргал олоо гээшэ гэжэ бүгэдөөрөө ойлгоно. Тиимэһээ улам һайнаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллана.

Ажалшан зоной хүсэеэ харуулха уласхоорондын һайндэртэ манай колхознигуудай элидхэхэ, урдаа бариха юумэн иимэ байна гээшэ. Теэд бидэнэр эдэ амжалтануудаараа һанаагаа амарнагүйбди. В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ гээшэ манай агуу ехэ багшын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дайшалхы зорилго мүн. Абаһан бүхы уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ байһандаа этигэнэбди.

Н. ЩЕРБАКОВ.
Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Коммунизм» кол[...] хонишон, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верхо[...] депутат Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпилова. Нүхэ[...]ва энэ жэлэй түл абалгын үедэ 100 эхэ хониин бүри[...] абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Е. ЗАХАРО[...]

ЭБТЭЙШҮҮЛЭЙ ХҮСЭН ЭРШЭТЭЙ

ДЕМОКРАТИИН, социализмын түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн ажалшадай һанал бодолые нэгэдхэхэ уласхоорондын үдэр — Майн 1-ниие бүхы совет хүнүүд шэнгеэр, манай бригадын гэшүүд үйлэдбэриин шэнэ амжалтаар угтаба. Байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб холо үлүүлжэ, барилга-хабсаралгын 2-дохи управлении дотороо нэгэдэхи һуури эзэлээ һэмди. Апрельдэ арбан хоног бүхэнэйнгөө даабари 150—160 процентдэ хүргэжэ, Майн нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэбди. Энэ амжалтаяа улам арьбадхан, бригадынгаа табан жэлэй түсэбые болзорһоонь 8 һараар урид дүүргэхээр шиидэнхэйбди. Энэмнай Ленин багшын түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бидэнэй бригадын эб эстэй гэшүүдэй ажалай бэлэг болохо.

Бүрин эрхэ, сүлөөтэй, уг зорилгоор нэбтэрһэн, хани нүхэсэлэй хаба хүсэ жагсааһан совет олон үндэһэ яһатад ямаршье бэрхэшээл дабаха, хэдышье ехэ, орёо зорилго бэелүүлхэ арга шадабаритай гэжэ ороной түүхын нангин хуудаһанууд гэршэлнэ. Ленинскэ национальна политикын бодото бэелэлые совет зоной үдэр бүриин хэрэгүүд дээрэһээ харанабди. Олон яһатанай эбтэй һайхан нүхэсэл «Хадые урбуулжа хаяха» хүсэтэй байһыень манай бригадыншье жэшээ дээрэһээ хаража болохо гээд һананаб.

Бидэнэй бригада интернациональна гэлсүүлдэг юм. Тэрэнь зүйтэй. 34 гэшүүдэймнай дунда арбан ондоо үндэһэ яһатан бии. Ород ба азербайджан, украин болон буряад, казах ба молдаван, татар болон еврей, цыган ба болгарин — хэнииинь хэн гэшэгүй адли, аха дүүнэр мэтэ, «нэгэмнай бултанайнгаа түлөө, бүгэдөөрэн нэгэнэйнгээ түлөө» гэдэг ёһо гурим баримталан, хамта ажалладаг юм. Бригадада гү, али хэн нэгэндэмнай ямаршье бэрхэшээлэй тохёолдоо һаань, тэрэниие хамтын хүсөөр зайсуулдаг, бэе бэедээ ходо харилсан туһалдаг заншалтайбди. Наһаар, ажалай стажаар аха хүнүүдээ хүндэлдэг, тэдээнһээ һургаал заабари абаха ябадал — манай бригадынхидай хуулита гурим болонхой. Бригадын гэшүүн һаяхан болоһон залуухан хүбүүн Моисей Болымбые дүршэлтэй хүдэлмэришэн, азербайджанец Агасан Дживадов харгалзалгадаа абаад, отбойно балтаар газар малтаха мэргэжэлдэ һургажа байнхай. Буряад хүбүүн Петр Онгоев үнинэй хүдэлмэришэн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордентой, ород үбгэжөөл Владимир Березовскиин шабинь юм.

Манай бригадын хэдэг ажал хүндэ, ехэ харюусалгатай — Улаан-Үдынгээ үйлсэнүүдээр канализациин, теплотрассай шэжэм һудаһануудые газар доогуур татадаг зомди. Газар малтаха, бетон ба хирпиисээр траншейн хана бэхилхэ, түмэр соргонуудые залгаха, дулаалан бүрихэ, гагнахаһаа эхилээд, олон янзын хүдэлмэри хүн бүхэмнай хэжэ шададаг байха зэргэтэй. Үнинэй ажалладаг олонхи хүнүүднай — дүрбэн тэгшэ мэргэжэлтэн, һүүлдэ ерэһэн залуушуулнайшье — дүршэлтэй нүхэдэйнгөө туһаламжаар шэнэ хүдэлмэридөө түргэн дадаад, һураадхидаг. Зорилгоёо һайн мэдэдэг, хайшан гэбэл тэрэнээ оншотой һайнаар дүүргэхые хүсэдэг, журам гурим һайтай, эб нэгэтэй байһанай ашаар манай бригада ушарһан бэрхэшээл бэлээр дабадаг, ходо амжалта туйладаг гэбэл, үлүүсэ һайрхаһан ябадал болохогүй. Саашадаа улам һайнаар ажаллажа, эб нэгэтэнэй эди шэди үшөөл харуулхабди гэжэ аха дүүнэр болоһон нүхэдэйнгөө үмэнэһөө найдуулнаб.

К. АХАДОВ.
Буряадай барилгын управлениин № 2 СМУ-гай барилгашадай бригадир.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

ИЛЬИЧЭЙ ЭГҮҮРИДЫН НЭРЭЭР...

Цэдэн ГАЛ[...]

Мүнөө бүхы совет хүнүүд, болбосон түрүү хүн түрэлтэн Ильичэй эгүүридэ мүнхэ нэрээр ажаһуужа байна. Ильич багшын эрэлхэг нангин зүрхэн бидэ бүгэдын сээжэн соо эгүүридэ мүнхөөр лугшан сохилно, агууехэ хүнэй түрэһэн үдэрэй зуун жэлэй ойн дүтэлхэ бүри улам шангаар сохилно.

Ильичэй нэрые тооһогүй сэбэрээр абажа ябахые КПСС-эй Центральна Комитет Майн нэгэнэй Уряануудсоогоо юрөөнэ: «Маркс, Энгельсын революционно һургаалые сэсэн мэргэнээр үргэлжэлүүлэгшэ, Коммунис партиие байгуулагша, дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын хүдэлмэришэн-таряашанай социалис гүрэниие ударидагша — Владимир Ильич Ленинэй нэрэ үеын үедэ мүнхэ байг лэ!».

Энэ жабхаланта уряае манлай дээрээ мандуулһан ажалшан түмэн мүнөөдэр — империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө тэмсэлдэ ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр—гудамжа талмайнууд дээрээ гаража ажалайнгаа амжалта, шадалайнгаа эршые шалгана.

Хубисхалай урда тээ нүүдэл мал ажалтай, эрдэм номгүй, дарагданги буурай байһан Буряадай газар мүнөө эбтэй эетэй совет арадуудай нэгэ бүлэ соо үндэр ехэ хүгжэлтэтэй социалис республика болоод, Эхэ орондоо самолёт болон электровозуудые, автомобилиин кран болон электромоторнуудые, орёо оньһон прибор болон мүрэнэй онгосонуудые, сонхын шэл болон нарин сэмбэ үйлэдбэрилнэ. Үшөө нэгэ омогорхомоор ушар: Буряадай урашуулай бүтээһэн промышленнэ бараанууд Совет ороной 80 республика, хизаар, областьнуудта, хилын саадахи 37 орондо эльгээгдэжэ байдаг!

Һаяхан гэхэдэ болоно,— үнгэрһэн зуунай эсэстэ манай энээгүүр алиншалһан Англиин эрдэмтэн Диксонэй бэшэһэн мухар ухаата мэдээжэ үгэйүүдые мүнөө һургуулиин үхибүүд уншаад, садатараа энеэлдэжэ һуудаг. Тэрэ мохоо лүндэншын «абаралдааша» «Үльгэртэ хэлэгдэдэг Байгалай үмэнэхи мүльһэн сэбдэг газарта — дэлхэйһээ хэдэн мянгаад километр таһархай орондо... Европын болбосорол — Шекспир, Диккенс, Бальзак, Пушкин хэзээшье хүрэжэ ошохогүй хал даа»,— гэһэн шииганаан мүнөө могойн нүхэн руу хаягдажа мартагдаа. Бидэнэр, буряадууд, мүнөө Пушкиниие үлгы сооһоон эхилээд үзэнэбди, Шекспирые театртаа наадаба, Бальзагые француз хэлэн дээрэнь уншанабди, бидэнэр самолёт бүтээнэбди, бидэнэр электровоз хүтэлнэбди, бидэнэр... Бидэнэрэй шадахагүй юумэн үгышье гэхэдэ үлүү ехэ болохогүй даа!

Майн Нэгэн—Хабарай һайндэр. Тала майлануул ногооржо, тэрэнги ургынууд сэнхирлэжэ, мүнөөдэр агаар илангаяа һайханаар хангална. Хүдөө нютагуудай ажалтан тарилгадаа орожо байна. Хабарай хагсуу сагай халуун ажал эхилбэ.

Эгээл энэ үедэ КПСС-эй Центральна Комитет хүдөө ажахын шэнэ Жэшээтэ Уставай проект зохёохо комиссиин дурадхалые һайшаан абаба. Колхозой Жэшээтэ Уставай проект үргэн олоной анхаралда тунхаглагдажа, 1969 оной ноябрь соо Москвада болохо Колхознигуудай гурбадугаар бүхэсоюзна съезд дээрэ баталагдахаар хараалагдаа. Энэ айхабтар шухала хэмжээ ябуулгые олон түмэн колхозно таряашад тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа, ажал дээрээ эршэ хүсэ нэмээнэ.

Колхоз хадаа таряашадые коммунизмда һургаха һургуули мүн, — гэжэ Уставай проектын эхин мүрнүүд соо хэлэгдэнэ. Жэшээнь, манай республикын колхоз гү, али совхоз бүхэн мүнөөнэй хүсэ ехэтэ социалис ажахы болонхой. Мүнөө 13 мянган трактор Буряадай газар таряалан дээрэ бураздаануудые татажа, Майн Нэгэнэй урилдаа һорёо хэжэ байна. Гадна 3 мянга гаран комбайн, 4 мянгаһаа дээшэ ашаанай автомобиль, хэдэн мянгаад элдэб машинанууд республика соомнай бии. Тиихэдэ манай бүхы колхозууд, хамаг совхозууд барандаа электрижүүлэгдээ.

Мүнөөдэр — ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын һайндэртэ — республикын түрүү нэгэ колхозой байдалые хараад үзэе. Үер Сэлэнгэ, үргэн Тамча, үнэр Ташир. Ойлгобо бэзэт: Карл Марксын нэрэмжэтэ суута колхоз тухай хэлэгдэнэ. Мүнөө тэрэнэй 8 мянган гектар таряалангай газар дээрэ 54 трактор-агтанууд аялгаяа татажа ябана. Колхозойнгоо 33 мянган хонин ямаадта, 3 мянга шахуу бодо малда хүсэд хүрэхэ үбһэ ногоо ургуулхын хойноһоо луговодууд далай үргэн сабшалангаа сэбэрлэжэ, үтэгжүүлжэ, уһалжа сүлөөгүй байна. Колхознигууд бүхы хүндэ ажалаа сум[...] сөөр, оньһон тех[...] ябуулна. Колхоз хам[...] бүри миллион хах[...] мүнгэн олзо оруулда[...]мо, олон һалбарита а[...] ухаанай заабариин [...] лаагүйдэ урагшал[...] сохомтой. Тиимэһээ [...]рэнь хорёод гаран д[...] тусхай дунда һургу[...]жэлтэд хүдэлнэ...

Республика соом[...] хозууд олон аймаг [...] байха. Тэдэнэй [...] жэлдэ хүгжэжэ, хүн[...] һээ жэлдэ дэгжэжэ [...]лиин ажахые, арад[...]лые уламаар үргэ[...] колхозуудай комму[...] буряадай партийна [...] 36 мянга гаран гэ[...] рилхы үүргэеэ үнэн [...] гэнэ.

Хүдөө ажахын хү[...] дабшалалые түргэ[...] улас түрын, бүхы [...] гүрэнэй зорилго мүн[...] гэрэгшэ жэлэй октя[...] КПСС-эй ЦК-гай Пл[...] байна. Шэнэ Уставай [...]гэн ниитээрээ зүбш[...] колхозно байгуулалт[...]

ХАБАРАЙ ДУУН

Репортаж

ХАГСУУТАЙ, һалхитай, хабар. Саһаншье, бороошье ороод үзэнэ. Теэд сагай эрьелтэ, ажамидарал гээшэ өөрын хуули, гуримтай ха юм. Үбэлэй үлэгдэлэй хэды үсэрэлдөөшье һаа, хабарай дуун илан зэдэлнэ.

Борохон булжамуур шубуун огторгойдо дэгдэн, урин дулаание уряалһандал жэргэнэ. Үбэр майла газарта ургы сэсэг һалбаржа, үнгэ туяа татана. Үргэн нэлэнхы таряалан дээрэ трактор агтын хүнхинөөн үдэр, һүнигүй сууряатана.

Хото, хүдөө илгадгүй улаан тугаар шэмэглэгдэжэ, хабарай һайндэр — Майн Нэгэн мандаба. Хүбүүд, басагад хүхюутэй, хүдөө газаагуур шууяатай.

Хабарнай хабадаа ороо! Иимэ нэгэ үдэр Жаргаланта нютагта хүрэжэ, баялигай дээжэ олгогшо баатар ажалша механизаторнуудтайнь бараалхаһан байнабди.

Холбоо анзаһатай плугуудые хойноо шагтагалһан шарашье, хүхэшье, улаашье зүһэтэй тракторнууд шингтэй хүрьһэ урбуулан, урагша хойшоо зүдхэнэ. Нэгэ, хоёр, гурбан сеялкэнүүдые шэрэһэн «булад хүлэгүүдшье» үргэн полиин дундуур умбана.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Далайтын полевой стан. Нэгэдэхи бригадын бригадир Нима Бадмаев, отделениин агроном Дашанима Цырендоржиев гэгшэдэй хэхэ, һанаашалха юумэниинь олон. Трактористнуудай хүдэлмэриин шанарые шалгаха, үрэһэ тариха нормыень харалсажа, сеялкэнүүдээ тааруулха хэрэгтэй. Һайнаар газар хахалха талаар трактористнуудай конкурс үнгэргэлгэдэ шухала бүхы юумые бэлдэхэ уялгатай. Юрэдөө эдэнэрэй хамаархагүй юумэн үгы.

— Түрүүшын 100 гектар эртын паар, 200 гектар һолоомын үзүүр хахалагдаба, 50 гектар ороохо таряанай холисо ногоон конвейертэ таригдаба, — гээд бригадын хүтэлбэрилэгшэд колхозойнгоо правлениидэ телефоноор мэдээсэбэ.

Маанадай эндэ ерэхэдэ, хара тарян түлэг таригдажа байба. Хоёр колесно трактор нэгэ-нэгэ сеялкэ шэрэнхэй Тужын соорхойдо харагдаба. Тэдэнэй нэгэндэ тракторист Якоз Дансорунов, сеялкэшэн Николай Лифантьев ажаллажа ябаба. Эдэ хоёр сеялкэдэ «СК-4» комбайнаар үрэһэ зөөжэ, оньһон аргаар юулнэ. Энэ хүдэлмэриие коммунист Пурбо Аюшеев шадабаритайгаар хэнэ. Таба минуташье болонгүй сеялкэнүүд үрэһөөр дүүрэшэнэ.

— 180 гектарта хара таряа тариха даабаряа һайндэр хүрэтэр дүүргээд, майн 2-һоо шэнисэеэ тарижа захалхабди, — гээд бригадир Нима Бадмаев мэдүүлбэ.

Шэнисэ тарижа захалхадаа, сеялкэнүүдтэ үрэһэ хэхэ түхеэрэлгэтэй автомашина табигдахаар бэлдэгдэжэ байна. Тэрэ автомашиные коммунист Бадма Дондуков жолоодохо юм. Тиигэжэ шэнисэеэ арбаад үдэртэ тарижа шадахаар.

Ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлгэдэ аммиагтай уһан ехээр нүлөөлдэг байна. Мүнөө энэ бригадада 5 плуг иимэ үрэжэлтэ үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ оруулха түхеэрэлгээр хангагданхай. Бүхыдөө аммиагтай уһан табан зуугаад гектарта оруулагдахаар хараалагданхай.

Хараад, шалгаад үзэхэдэ, хабарай тарилгые эдэнэр эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ дүүрэн аргатай. Газар хахалдаг тракторнуудынь хоёр халаанда хүдэлгэгдэхэ механизаторнуудаар хангагданхай. Таряалан дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ дулаан байра, халуун эдеэн бэлэн. Үрэһэ хүрэнгэнь тарилгын шанарта хүргэгдэжэ, томо жэжээрээ илгагдаад, хордогдоһон байна.

Бригадын механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө ударидаха, ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулха зорилготой партийна бүлэг эндэ эмхидхэгдэнхэй. Партгруппоргоор бригадирые техникын талаар орлогшо Александр Чернояров томилогдонхой

«Бүхы хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэжэ, баян ургаса абахын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэе» гэһэн уряа доро хабарай тарилга эндэ ябажа байна. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө артелиин механизаторнууд бүхы хүсөөрөө оролдоно. Шэнэ хабарай дуун шэнэ хүсэтэйгөөр зэдэлнэ.

Б. ГЫЛЫКОВ.

Сэлэнгэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Д. Матхеев, И. Кошковский, Н. Макаров, А. Роговский, Н. Ноздрин, Н. Леско, П. Кулиев, П. Карадяур, И. Елизов, П. Зеленкин, А. Умаров ба К. Ахадов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАНАЙ ХАНИ НҮХЭС[...]

Совет-монгол арадуудай хани барисаан жэлһээ жэлдэ хүгжэжэ, хоёр ороноймнай арад зон хэтэ мүнхын бата нэгэдэлтэй, хоорондоо хани ёһоной туһа хүргэлсэжэ, харилсаагаа бэхижүүлжэ байдаг.

Бидэнэр мүнөөдэр юртэмсэ дэлхэйн арад түмэнэй агуу һайндэр—Майн 1-ниие коммунизм байгуулжа байһан Совет һайхан орондо угтажа байхадаа, совет арадта халуун амарые хүргэнэбди. Одоо тиигээд хэлэхэ ушар юуб гэбэл, Октябриин хубисхалай түрүүшын үдэрһөө хойшо манай Монгол орон Совет гүрэнэй аха дүү ёһоной тэдхэмжээр экономическа болон культурна талаараа баян хүгжэлтэтэй, социализмын орон болоод байна.

Энэ хүгжэлтэмнай пролетарска интернационализмын гол ёһонһоо эшэ үндэһэтэй юм. Социалис оронуудай хоорондоо бата жагсаалтай, эбдэршэгүй хани харилсаатай байхынь тулада Советскэ Союзай Коммунис парти, Совет гүрэн халуун анхарал хандуулжа, интернациональна уялгаяа үнэн сэхээр бэелүүлжэ байдаг.

Манай Монгол орондо промышленностиин хүгжэлтые үргэдхэхын тулада Совет ороной зүгһөө маша ехэ туһаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг. Хүршэ хоёр гүрэнэймнай хоорондохи экономическа, культурна хани харилсаанай ёһоор промышленность болон барилгада хүдэлхэ мэргэжэлтэд олоор бэлдэгдэнэ. Тобшолон хэлэбэл, Советскэ Союзай арба гаран тура, хотонуудта барилгын мэргэжэл шудалха 1600 гаран залуушуул һуралсана.

1964 онһоо эхилээд, Буряадай автономито республикын ниислэл —Улаан-Үдэдэ хоёр зуу гаран барилгын шэглэлтэй мэргэжэлтэд бэлдэгдээ. 1968—1969 онуудай хэшээлэй жэлнүүдтэ зуу гаран залуу үетэн һуража байна. Тэдэнэй 77-ниинь һаяар дүүргэжэ, эхэ орондоо бусахань. Һурагшад Чимитдоржийн Тэрбиш, Түдэвийн Нансалма, Жамцын Чойжил, Салтиан Халтар, Жанцандоржын Баярсайхан, Цэрэндоржын Далай гэгшэд эрхимээр һур[...]

Барилгын шэглэл[...]тэй болоһон залуушу[...] гэр оронойнгоо зүг б[...] гуудаар таража, ажа[...] гууд болоно. Сүтаа [...] һуража гараһан олон [...] эбээ нэгэдхэжэ, нэгэ [...]лоод, барилгада хүдэл[...] Тэдэнэй хэһэн, бүтэ[...] һайн дээрэ сэгнэгдэ[...]

Улаан-Үдэ хотын 15-д[...]гай һурагшад заа[...] багшанарайнгаа зүгһө[...] анхаралаар хүрсэлэгд[...] хэдтэл адляар һанжа[...] Бидэ мүнөөдэр бүх[...] Уласхоорондын һайнд[...]лищиин директор Ю[...]рентьевич Слугиновт[...] баяр хүргэнэбди. Бид[...] юумэн хангагданхай, һ[...]хан ордон соо байжа, [...]най эрдэм бэлигээ д[...] байна. Хүбүүд, басаг[...] эхэ, эсэгэ ёһоор [...] байдаг багшанар нү[...] Ильин, В. В. Дмитри[...] И. В. Югов, хүн[...] С. Балдуев гэгшэд, [...] заадаг багшанар Г. [...] Р. Б. Базарова, С. Г. [...] болон бусад олон [...]лищиин ажалшад Н. [...]залова, Ф. С. Кушнар[...] манай орондо эрхи[...] кадрнуудые бэлдэжэ [...] түлөө халуун амарша[...]

Улаан-Үдэдэ һуража [...] манай залуушуул эрдэ[...]ролые алишье талаа[...]даг юм. Спортын наад[...]дана, иран һайханаа [...]дануудые табидаг, дү[...] Экскурсида ябажа, п[...]мышленностьтай, бари[...]шуултай уулзажа, [...]тэйнь танилсана.

Совет гүрэнэй интер[...]на туһаламжаар Монго[...]мнай өөрын национал[...]нууд ургана, хүдэлм[...] улам бэхижэнэ.

Ш. ЧУЛТЭМЖ[...]
Улаан-Үдын 15-[...]
ГПТУ-гай дэргэдэх[...]
һурагшадай [...]

...АЛХАЛЫШ УРАГШАА ДОРЮУНААР!

...аас САМБУЕВ

...НЭГЭНЭЙ ЖАГСААЛДА ...ХҮҮГЭД АЛХАЛНА

...гэнэй һайндэрые
...рхим пионернүүд
...гэс хэрэгүүдээр
...оһэн алдартай.

...эрэһээ тэдэнэрэй
...рхэн шарайнууд
...еруул баяраар
... байнал аятай!

...ужам оронойнгоо
...урдан алхасые
...ты пионернүүдынь
...уралсалаараа
баталанхай!

...олон хэрэгүүдэйнь
...хүлэг — поезд
... утаһан харгыгаар
...холые гаталанхай!

... дүрэтэй одохон
...рхэн хүүгэдэймнай
...дээрэ бэшэ.
... доторынь носонол.

... бага үетэмнай
...л талмайһаа
...ерээдүй тээшээ
... сэхэ ошонол!

...унгнуудые барнһан
...ернүүдэй жагсаал
...угаа суурятуулан,
...йноһоо гараба.

... үетэнэй таабай
...Ленин тухай
...эргэн үгэнүүд
...оогуурнай тарабал:

...нойм илалта —
...анай Ленин!
...ргалаймнай булаг —
...эргэн Ленин!
...айнай эхин —
...сэн Ленин!
... ерээдүймнай жаргал —
...аран Ленин!»

> *Хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай марксистско-ленинскэ дайшалхы манлай, империализмда эсэргүү, хүн түрэлтэнэй арюун һайхан хүсэл болоһон—коммунизмые дэлхэй дээрэ мандуулхын түлөө эгэршэгүй бата тэмсэлшэдтэ—коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта аха дүүгэй амар мэндэ!*
>
> **(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).**

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Зүүн Сибириин граждан авиациин управлениин ба авиаторнуудай профсоюзай территориальна комитедэй дамжуулгын Улаан тутые Улаан-Үдын аэропортын коллектив 1967 оной хоёрдохи кварталһаа алдангүй барижа байна.

Мүнөө Майн Нэгэнэй һайндэрэй урда тээ тус коллектив баһал баяртай мэдээсэл абаба. «1969 оной нэгэдэхи кварталай ажалай дүнгөөр Зүүн Сибириин баазата аэропортнуудай дунда Улаан-Үдын аэропорт ажалай эрхим амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Дамжуулгын Улаан тут дахяад лэ Танай коллективтэ үлэжэ, нэгэдэхи мүнгэн шан үгтэхэ болоо»,—гээд телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

И. ХРАПУНОВ.

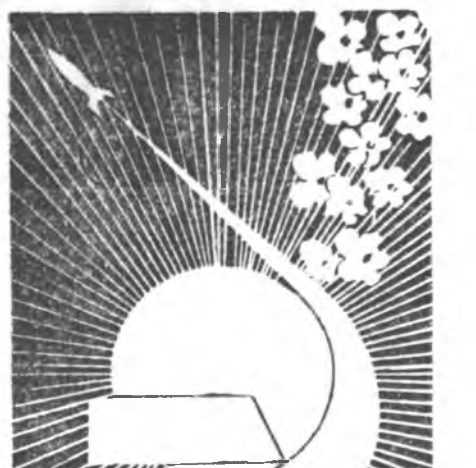

МҮНХЭ ХАБАР

Очерк

Жаргалантын талада ажабайдалай арюун амисхаалай эхиие жэгүүр дээрээ абажа ерэһэн урин хабарай наран Дагба Доржиевич Очировай һуудаг таһагай сонхоор мэшэеэн, дуран, жаргал, дуун гэһэн үгэнүүдые энэшье удаа сэдьхэлдэнь һэргээбэ.

«Ажабайдалай дүлэтэ дуран, жаргалай түлөө тэмсэжэ гараһан наһамни,— гэжэ шэбшээд, сонхо доро һуулгагдаһан, сомоной Соведэй гэрһээ үндэр уляангирнуудые шэртэн байтараа, нюдэнэйнгөө шэл абажа, наран өөдэ шэртэхэдэнь мүнхэ ульһаяа түхөөн байба. — Жаран табадахи хабараа угтабаб. Хабар болоходо байгаалиһаа гадна, мүн хүнэй ухаан бодол, ямаршьеб даа, далита дура сэдьхэлээр халижа эхилдэг. Ямаршье хабарһаа һайхан хабар түрэл нютагтам мүндэлжэ, хүн бүхэнэй нюдэндэ гэрэл ошо бадаруулаа, дүүрэн баяр жаргалаар сэдьхэлыень билтаруулаа. Энэ энхэ мүнхэ хабарнай багша Ленинһээ эхитэй. Минии үбсүүндэ яларһан засаг түрымнай дээдын хайра шагнал — Ленинэй орден иимэл хабарай түлөө оролдожо ябаһандам үгтөө бэлэй. Омогорхол түрэнгүй һуухын аргагүйл. Ажабайдал иимэ ха юм: юуншье нэгэ газартаа тогтодоггүй, хубилжал, шэнэлжэл, ургажал байдаг. Тиимэл хадань, би ажал гэхэдэ арсангүй, үшөө үбгэрөөб гэнгүй; мүнөө хүрэтэрөө хүдэлжэ ябанаб. Игэжэ бүхы наһаяа, хаба шадалаа ерээдүйн зол жаргалай түлөө үгэхэ, зорюулха гэһэн байгаа гээшэ аабзаб даа. Теэд зол Жаргал гээшэ тиимэшье бэлэхэнээр ерэшэдэггүй. Ленинэй гаталжа гараһан зам энээндэ бодото жэшээ болоно...»

Сэдьхэлэйнь шэбшэл бодолые хонхын жэнгирээн таһалба.

— Шагнажа байнаб... Тиимэ... Сомонойнмай Соведэй сесси болоһоор хоёр-гурба хонобо даа. Ленин багшын 100 жэлэй түүхэтэ ойе угтуулан ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдаа,— гээд һугалга сооһоо зузаахан данса гаргажа, хэдэн тоо, баримтануудые хэлэжэ үгөөд, трубкаяа табиба. Үглөө бүхэндэ хүдэлмэридөө эртэлжэ ерэдэг заншалтай. Хэхэ юумэеэ уридшалан түсэблэдэг, илангаяа мүнөө Ленинэй түүхэтэ ехэ ойн гүйсэхэеэ байхада, Дагба Доржиевич оролдохысо оролдоно, түсэблэһэн хүдэлмэреэ бүрин бүтээхээр эрмэлзэнэ.

Сонхоорнь туяа гэрэл адхаһан наран тээшэ эрьебэ. Дура Жаргалай дүүрэн ашаа тээһэн наран алар тэрэ номин дайдаар аян замаа үргэлжэлүүлнэ. Теэд Дагба Доржиевич нютагайнгаа зоной дура сэдьхэлые энэ нарандал үндэр дээрэ үргэжэ, үнэн сэхэ замаар хүтэлэн, эрмэлзэл, этигэл түгэс абажа ябаа бэшэ аал?! Тиигээ. Хэсүү хүшэр сагуудай даланиие дамжан үнгэргөө. Бүри залуухан хүбүүн ябахадань нютагтань коммуна тогтожо, даруу номгон, үнэн сэхэ зантай, һанаһан зууһанаа табидаггүй, эршэ ехэтэй хадань — Дагбые түрүүлэгшээр һунгаһан юм. Даб гэһээр абиртаад абаа. Коммунадань хамаг юумэн дуталдадаг байба. Газараа хахалха, элдэхэ хүнүүдшье үсоодэхэ, тоног зэмсэг, анзаһан, адагай захын борнойшье даб гэһээр олдоод орхихогүй. Хоёр тээшээ хэлбэрэн байһан дунда шадалтанай арай гэжэ коммунада орохо болоходонь, нютагай баяшуул худхуулжа, хуймуулжа, «халуун шулуу долёогоогүй», энээхэн гүлмэр хүбүүнэй үгэдэ орожо, үни холоһоо хойшо тахижа һууһан бурханаа, ёһо заншалаа үгы хэхэ, уһа руу хаяха гээгүй һаа, коммунада бү орогты гэжэ байжа үгытэйшүүлые идхадаг, үнгэржэ ерэхэдээ мал адууһыень хоролжо аладаг, һолоомо, үбһыень галдадаг байгаа. Теэд Ленинэй хэлэһэн үнэн үгын, сэсэн заабариин түлөө үбсүүгээ сэлижэ, хамсыгаа шуужа ороһон залуу Дагба зоригоо мохонгүй, улам нэтэрүүгээр хүдэлжэ, харьяата зонойнгоо «нюдыень нээлсэн», харгыдань оруулалсаһан юм. Тиигэжэ гасалан гайта гушан онһоо жаран оной жаргалта үе хүрэтэр колхозоо ударидан, «гарыень ганзагада, хүлыень дүрөөдэ» хүргэлсөө...

Дайнай галта жэлэй тэрэ намарые Дагба Доржиевич һанаандаа оруулба. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ ябаа. Колхоздонь бүһэтэй зон үлөөгүй шахуу һааб даа. Эсэгэ ороноо хамгаалхаяа баран мордоо бшуу. Тэрэниие дайнда табяагүй. Эндээ, колхоздоо яашагүй хэрэгтэй хүниинь байгаа. Ажал хүдэлмэриень эрхилхэ зон — эхэнэрнүүд лэ болоо. Эхэнэрнүүд! Хөөрхынэр даа, юухэнииешье үзэһэн зон гээшэ даа. Юумэ хэхэгүйбди, шадалнай хүрэхэгүй гэжэ тума яма болонгүй, шэлээрээ таталдангүй, гэншэн гэмэрэлдэнгүй, эрэшүүлэй хэдэг хамаг хүдэлмэри даажа, дабажа гараһан байха. Цэрэн-Дулма һамганиинь бүхэриг бэетэй, ямаршье хүдэлмэриһөө тунхаридаггүй бэлэй. «Түрүүлэгшын һамган гэртээ һууна» гэжэ шоо үзүүлжэ одоол үзөөгүй даа. Дагба Доржиевич һамгаяа эгээл хүндэ хүдэлмэридэ эльгээдэг байһан. Цэрэн-Дулмань ехэнхидээ ойһоо түлеэ шэрэдэг, малай үбһэ зөөдэг һэн гэдэг. Юрэдөө, эрэ хүнэй хэхэ юумые хуу хээ. Нэгэтэшье эсээб, үдөөб гэһыень һанадаггүй. Харин өөрөө үдэр, һүниие илгангүй, унтаха нойроо мартан, ажал хүдэлмэреэ урагшатай ябуулхын тула оролдодог бэлэй. Аса, хажуур, һүхэ, хүшүүргэ бариха, мэшээг үргэхэ саг ходол болодог байгаа. Нэгэтэ унаган нүхэрэйнгөө һамганай уйлаһые хараад, этигэжэ ядаба. Тиигэбэшье муу бодолой үзүүр тэрэнэй сэдьхэлые шэрбээгүй. Нима Бадмаев тэрэнэй орлогшоор хүдэлжэ байһанаа һаяшаг дайнда мордоо һэмнай. Теэд Нимань мүнөө... Тэрэ үдэр Дагба Доржиевич тоог дээрэһээ һалангүй, хүндэ мэшээгүүдые үргэжэ, тэргэдэ ашалсаа, ороохо таряа хиидхэлсээ, дабхар хүсэ нэмэн хүдэлөө. Алтан шара шэнисэ гүрэндөө түргэн тушааха хэрэгтэй. Эгээл тиихэдэ:

«Нютагаймнай эрхим хүбүүд иигээд лэ унажа хорожол байха. Наһаараа үелжэ ябаһан Нима нүхэрни дайсанай һомондо дайрагдаба. Тиихэдэ ши эндэ... Теэд партиингаа заабариһаа гаража болохо аал. Ажаллахал даа, ажаллаха, ажаллаха! Ямаршье бэрхэшээлһээ тунхарингүй амжалта туйлаха! Тиигэбэл, дайсанаа түргэн дарахабди!» — гэһэн зоригжол зосоонь түрөө. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ ороохо тушааха түсэбөө аймаг соогоо түрүүлжэ тиихэдэ дүүргээ бэлэй.

Эгээл тиихэдэ, Эхэ оронойнгоо иимэ хэсүү байдалда ороод байхада, яажа, ямар аргаар туһалхабиб? гэһэн асуудал тэрэнэй бодолһоо һаладаггүй байба. Мүнгөөр фронтдоо туһалха гэжэ шиидэбэ. Цэрэн-Дулмань орой болошоһон хойно ажалһаа бусаад байгаа. Нүхэрэйнгөө һанамжа дууламсаараа:

— Туһалангүй я а х а б и б д и. Фронтдоо туһалхал ёһотойбди. Фашистнуудай дарагдаа һаа, ондоо юуншье хэрэггүй. Юумэеэ хуушье үгэе,— гээд дэмжэһэн байгаа.

Дагба Доржиевич тэрэ дары ябуулга хэжэ, газаахи хубиингаа малнуудые, гэртэхи һэнэгтэй юумэнүүдээ худалдаба. Зуу мянган түхэригтэй болоод, түрүүлэгшэ Очиров түрбэлгүй яаралтай аймаг ошожо, гүрэнэй банкда тэрэнээ оруулһан гэхэ. Уданшьегүй парти, правительствын амаршалгын телеграмма абтаа. Жаргаланта тосхоной колхознигууд хүүелдэшэбэ. Юуб гэхэдэ, Дагба Доржиевич колхознигуудтаа дуулгангүй, суглуулһан мүнгэеэ сэхэ ябуулжархиһан байгаа бшуу. Тэдэнһээ нюуһан, өөдэгүй зан гаргаһан ябадал бэшэ һааб даа. Шадалайнгаа зэргээр туһаламжа үзүүлээ ха юм. Энээнэй һүүлээр колхозой хамтын суглаан зарлагдаад, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд самолёт бүтээлгэдэ үшөө хоёр зуу мянган түхэриг эльгээхэ тогтоол гаргаһан юм. Тэрэнэйнь түлөө баһал амаршалгын телеграмма ерээ бэлэй.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

...и арга боломжонуудые ... гаргажа, хүдөө ажа...шатада хүгжөөн табиха ...ю. Шэнэ Устав хадаа ...тануудта колхознигуу...а. Энэ уряал КПСС-эй ...айн Нэгэнэй уряалнууд...нэгэдэн зэдэлнэ: «Хүдөө ...үдэлмэрилэгшэд! Хаба...гын хүдэлмэринүүдые ...артайгаар үнгэргэхын ...тэмсэгты, таряа, мяха, ...үдөө ажахын бусад про... улам ехээр үйлэдбэ...

...эн бусад бүхы манай ...уд, манай зорилгонууд ...заабаряар туйлагдана. ... агууехэ парти имагтал ...ртал үнэн зүбөөр ба... Ленинэй һургаал үнэн ...эдэг хадаа зайлагша... Урагшаа дабшаһан ал... имагтал Ленинэй мү...аг хадаа хэлбэршэгүй... Коммунизм байгуул...алта тэмсэлэй болбосо... асуудалнуудые шиид...агтал Ленин багшатай ...абшалтайбди.

...-ленинизмдэ үнэн сэхэ ... мүнөө бүхы дэлхэйн ... дээрэ дэлгэржэ байгаа ... капитализм хоёр үзэ...охи хурса шанга тэм...э гол нүхэсэл болоно. ... болбол бүхы дэлхэйн ...удай үзэл сурталай ...үнэн зэбсэг мүн. Ленинизм болбол бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй мэргэн компас, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй үнэтэ шухаг баялигынь мүн. Москвада болохоор зарлагдаһан коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай зүблөөн хадаа марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын туг доро дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые улам батадхаха ябадалда ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Мэнэ һаяхан Москвада боложо дүүрэһэн экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй тусхай сесси хадаа социализм болон коммунизм байгуулгын саашанхи уг зорилгонуудые хэлсэжэ, хараа шугамда табиһан байна.

Ильичэй түүхэтэ ехэ ойн үдэр болотор тэбхэр жэл үлэбэ. Энэ жэл хадаа Ленинскэ ажалай жагсаалай, габшагай хурдан хүдэлмэриин, ниитын социалис мүрысөөнэй халуун жэл болоно. Манай буряад арад СССР-эй бүхы ажалшан арадуудтай нэгэн хамта Владимир Ильич Ленинэй асари ехэ ашыень ажалай шэнэ амжалтануудаар харюулхаяа хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байна. Ленин багшын залиршагүй энхэ, мүлиршэгүй мүнхэ һайхан һургаалые манлай дээрээ гэрэлтүүлжэ, Майн Нэгэнэй сэсэгүүдээр һалбарһан дардам харгыгаар совет арадууд коммунизм тээшэ эрид шууд дабшажа ябана.

Ильичэй эгүүридэ мүнхэ нэрэ бидэниие дуудана.

ДАЙН БИДЭНДЭ ХЭРЭГГҮЙ

Минии одхон басаган Лора сэсэгүүдтэ тон дуратай юм. Улаан, ягаан, хүхэ дэльбэтэй элдэб сэсэгүүдые шабар лонхонууд соо тарижа сонхонуудтаа табидаг заншалтай. Дулаахан хабарай дуулаһаар ерэхэдэ, «ургы сэсэг суглуулхала ойдо гарая» гэжэ дурадхадаг. Лорамни мүнөө юһэтэй, гурбадахи класста һурадаг. Басаганайнгаа эрилтые дүүргэн, амаралтынгаа үдэртэ ургы, тэрэнги суглуулан ябахадаа мүнөөнэй үхибүүдэй ямар зол жаргалтайгаар хүмүүжэжэ байһанда омогорхон баясадагби. Эдэнэй ерээдүйнь бүришье һайхан, гэгээн гэрэлтэ холые зориһон...

Энээхэн наһан соогоо юу хээ үзэһэн хадаа иигэжэшье бодомжолхо эрхэтэй хэб. Оронойнгоо индустри хүгжөөхын түлөө тэмсэл, гушаад онуудай коллективизациин үе, 1941—1945 онуудай хатуу шанга дайнһаа эхилээд мүнөөдэр хүрэтэр һанаад үзэхэдэ, угаа һонин. Энэ замай нэгэ хуби—дайнай жалнуүд эгээл бэрхэшээлтэй үе байһан. Үхэлһөө бэшэ юумэн хуу баран үзэгдөө. Дайнай аюулда нэрбэгдэһэн үхибүүд, үбгэд, хүгшэд, хүн зон хэды ехэ үлэсхэлэн зоболон үзөө һэм. Тэрэниие мартажа болохо аал. Үгы даа, яашье болохогүй. Дайнай эхинһээ эсэс хүрэтэрнь артиллерийскэ батарейн командир ябахадаа, хэды олон дайшалхы нүхэдөө гээгээб.

Шуһата дай үүдхэһэн фашистнуудай Совет Армиин хүсэтэ добтолгодо тэсэнгүй, үй бута сохюулһыень бүхы дэлхэй хараа һэн. Тэрэ гэһээр хорин дүрбэн жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо совет хүнүүд түрэл парти, правительствынгаа хүтэлбэри доро хэды ехэ амжалта туйлааб, тооложо барахын аргагүй. Хүн зоной байдал һуудал хэды ехээр һайжараа.

Бидэндэ дайн хэрэггүй. Амгалан тайбан ажалаараа коммунизм байгуулха холын хараата түсэбтэйбди. Дабшалтамнай түргэн, туйлалтамнай ехэ.

Америкын империалистнууд дайгаар жүрөөдэнэ, вьетнам арадай шуһа олон жэлдэ адхаруулна, Дундада Зүүн зүгтэ түгшүүрилтэ байдал тэхёолдуулна.

Майн 1-нэй һайндэрые угтажа байхадаа, огторгоймнай хододоо сэлмэг байг, үхибүүднай хододоо золтой жаргалтай байг гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Г. МАРКИЗОВ,
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн.

...ИГАЛАН БАЙДАЛ МАНДАГ ЛЭ

...ндэ, үетэн зон бүхэн...о заншал гэжэ байдаг. ...нэй ерээдүйн үетэн, ..., тэдэниинень үеын үе...дадаг, үгы һаа, орогүй ... Дээдэ түрэлтэ хү... ангиин ёһо заншал ...йн нэгэниие һайндэр...хэтэ мүнхэдөө гурим... Жагсаалнууд болон ...ьше улаан тугууд, тэмсэл болон револю...онуудайшье тугууд. ...даанууд айшье, амга...лтынш ье тугууд жэл ...ээр манай замби тү...удөөгэй гудамжа, тал...үүр намилзан далбал...

...ууд түби дэлхэй дээ...ба. Улаан үнгэ гээшэ ...улхы хүсэнэй үнгэ, ...гэ... гээд профессор «Депутат Балтики» гэ... главна герой хэлээ ... һамшагта совет эр... А. Тимирязевай ажал ...орюулагдажа энэ кино ... гэжэ м э д э н э б д и. ...Климентий Аркадьеви...дьхэл хүдэлгэдэг бай... туг» гээд зорюулга ...аг. Гал дүлэтэ арбан ...ээниие бэшээ бэлэй. ...ээр энээнээ дүүргэ... «Хүн түрэлтэн алдар...уугаа намилзуулан дэл... гү, али «энэ улаан ...» галзуурһан аймайсад үшөө дахин ... соогуур шэрэжэ га...ы дэлхэй дээрэ эрхэ ...эб найрамдалай илал...нгөөгоор соностохо гү, ...ээр жүрөөдэгшэдэй: ...уһан! Шуһан! Шуһан ...аһэн галзуу муухай ... болохо гү. Энэл ...лын шухала болоод ... даа».

...е сагта элитэ ехэ эр... мүнөө зобооһон энэ ... түрэлтэнэй сэдьхэл зобооһон зандаа, һэримжэтэй байгты, хүнүүд, гэжэ һэргылэн һануулжа байдаг. Бүмбэрсэг дэлхэйн энэшье, тэрэшье районда шуһан адхарһан зангаараа.

Эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдэй үүдхэһэн империалис дайнууд хэдэн олон айлнуудай гэртэ, урсануудта хэды ехэ уйдхар гашуудал асараа гээшэб, хэдэн олон үхибүүд үншэрөө, һамгадууд нүхэрөө алдаа гээшэб! Эдэ бүгэдые совет хүнүүд һайса мэдэжэ байна. Хархис дайсанай галзуу зэрлиг аашануудые совет хүнүүд бэе дээрээ үзэһэн гээшэ. Буурал толгойто буряад эхэ сэрэг дайнда унаһан эрхэ ганса хүбүүгээ мүнөөшье сэдьхэл зүрхэндөө хүлеэһээр лэ. Хүн түрэлтэнэй хүбүүд, басагадай улаан шуһые гал түймэртэ шатаадаг хархис этэгээдүүдэй үүдхэдэг дайн сэрэгые бүхы хүсэ шадалаараа шоо үзэжэ, шобто хаража байнал. Буряадай элитэ поэт Цырен-Базар Бадмаев энээн тушаа нигэжэ шүлэглэһэн байдаг:

Гурбан мөөртэй, яла-сала,
Ганса нюдэтэй машинахан
Урдаһаамни гаража ерэбэл даа,
Үйлсын дундуур шииганан.

Хүлгүй хүн жолоодон һууна,
Хүбүүхэнийнь согсойн зэргэлээд,
Хүлнүүд дээрэхэнээ үндэгэшэн,
Хүхинэ абадаа эрхэлээд.

Табигтыл даа энэ машиные
Таанад, хотонууд, гүрэнүүд!
Холын
парламентнуудта,
Ассамблейдэ
Хүрэжэ ерэг лэ һэтэ шууд!
Хүрэжэ ерэхэдээ
хэлэхэ:
— Харагшымни
хүбүүхэм
бү хараг! —
Энэ дэлхэйдэ хэтэ мүнхэ
Эб найрамдал мандаг!

Вьетнамай арад зониие американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэрлиг муухайгаар мүнөө алажа хюдажа байхадань сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэнгүй яажа хэлэлтэйб! Эртэ урдын культуураар баян элинсэг хулинсагтай Элладын үхибүүдые зобоожо, туляажа байһан Грециин хара полковнигуудай шуһата хэрэгээр зэбүүрхэнэбди. Баруун Германида, Америкын Холбоото Штадуудта сугларжа, шунахай этэгээдүүдэй хирээ мэтээр хаагалалдахые, тэрэнэйнь удха унгиие мэдэжэл байнабди. Голдоуэтернүүд болон даянуудай галзуу хара хүсэлнүүдэй хайшаа шэглүүлэгдэһые мүн лэ бидэнэр мэдэнэбди.

Буу зэбсэг хэтэрхэй ехээр түхеэрхэ гэһэн урилдааһаа господанар империалистнуудай яашье гараха аргань үгы. Тэдээнэй тоолоһоной ёһоор, дэлхэй дээрэ юумэ тэһэлэн үгы хэхэ хүсэтэй зүйлнүүд үшөөл багаар үйлэдбэрилэгдөө юм ха. Нобелевско шангай лауреат, Америкын эрдэмтэ Полинг гэгшын тоолоһоной ёһоор, дэлхэй дээрэ 320 мянган мегатонно хүсэтэй тэһэлдэг зүйлнүүд бэлдэгдэн гаргагданхай. Тиихэдэ хоёрдохи дэлхэйн дайнай жэлнүүдтэ 6 мегатонно хүсэтэй тэһэлдэг зүйлнүүд хэрэглэгдээ һэн. Тиимэ болоһонһоо хойшо хэрбээ 6 мегатонно хүсэтэй зүйлнүүдые жэл бүри хаяжа байгаа хада иимэ тэһэрэлгэ 146 жэлдэ таһалдангүй нээржэ байха болоно гэжэ Полинг тоолон гаргаа.

Америкын Холбоото Штадуудта, мүн бусадшье капиталис оронуудта «метеорологическа дайн» тухайда ходо яриддаг болонхой. Энэньшье тушаан болоһон хэрэг бэшэ ааб даа. Арад зоной аша туһада хэрэглэһэн атом хүнүүдые аргалха хүсэ үгэдэг гэжэ бүгэдэндэ эли. Зүгөөр атомай хүсэн үхэл асарха, бүхэли городуудыешье үгы хэжэ шадаха байһыень мэдэнэбди. Бактери ба вирусүүдые шэнжэлэн үзэхэдэ, хүнэй бэеын элүүр энхэ байха хэрэгтэ туһатай, наһыень ута болгодог гээшэ бээзэ. Зүгөөр иимэ шэнжэлэлгын туйлалтанууд бактериологическа дайнай муухай зэбсэгэй үндэһэн боложо магад. Дайн дажараар жүрөөдэгшэд ган гасуур, уһанай үер, хёо мүндэр искусственна аргаар бии болгохо тухайда һанаашалдаг болонхой. Америкын метеорологическа бүлгэмэй алтан медаляар шагнагдаһан Гарри Гугенхейм үшөө 1953 ондо иигэжэ бэшээ һэн: «Атомна бомбо гээшэ ажамидаралые үгы хэжэ шадаха эгээл һайн арга боломжонууд мүн, сагай уларил шалгаха гээшэ ажамидаралай зүйлнүүдые үгы хэхэ эгээл һайн арга боломжонууд мүн».

Галзуу зэрлиг эдэ этэгээдүүд эрдэм ухаанай туйлалта бүхэниие хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр, баяд эзэдэй аша туһада хэрэглэхэ гэжэ оролдоно бшуу. Гэхэтэй хамта мүнөө түби дэлхэймнай энэ зуун жэлэй эхиндэ байгшадал адли бэшэ ха юм даа. Эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдэй дура зоргоороо аашалалдаха саг үнгэрөө, хүн түрэлтэниие дайн сэрэгэй гал түймэр руу зүн дэгээн түлхин оруулжа шадахагүйл. Социалис дэлхэйн, империализмда эсэргүү хүсэнүүдые эдэнэр хараадаа абахал баатай болоно ха юм. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эдэ бүгэдэниие оло дахин нюдөөрөө хараабди. Гурбадахи дэлхэйн дайнай гал түймэр аһааха гэжэ империалистнууд хэды дахин жүрөөдэнэ, һэдэнэ гээшэб. Теэд тэрэнь бүтэнэгүй.

Советскэ Союзай арад зон социализмын замда ороһон үдэрһөө хойшо эб найрамдалай, демократиин түлөө тэмсэгшэдые толгойлжо ябана. Социализмын оронуудай арад түмэнтэй хамта, хүн түрэлтэнэй түрүү үзэл бодолтонтой суттаа совет хүнүүд агуу багша, дарлагданги хүн түрэлтэнэй вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтахаар бэлдэжэ байна. Эдэнэрэй ажалай баатаршалга, революционно тэмсэлэйнь туйлалтанууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандуулан бадаруулха хэрэгтэ аша туһатай байхань лабтай.

Д. ОЧИРОВ.

НОВОСИБИРСК. **СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Ядерна физикын институдай хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтанууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой. Элшэ хүсөөр дуталдаха аюулһаа хүн түрэлтэниие хэтэдэнь зайсуулха залан шэглүүлгэдэ термоядерна реакцинуудай асуудалнуудые шиидхэхын тула Сибириин эрдэмтэд мүнөө хүдэлжэ байнхай. Зураг дээрэ: плазменна шэнжэлэлгэнүүдэй таһагай лаборантнууд А. П. Ткачук, В. И. Потимков ээлжээтэ туршалгадаа бэлдэжэ байна.**

ТАСС-ай фотохронико.

УРИН САГАЙ АМИСХАЛ

УРИН САГАЙ АМИСХАЛ

Наранай элшэ шангадажа,
Набша намаанууд задархань,
Энээхэн үнжэгэн дальбараашье
Энэ бэеэрээ дэгжэхэл.

Шарахан нюдэеэ эмниhээр,
Саhан дороhоо бултайжа,
Шадалаа хүсэhэн ургыхан,
«Сайн!» гэнэ гүш Майгаар?..

Амар сайн, Наран, Май!
Анхилна сэсэгүүдээр талмай.
Алхална эдир наhанай залаа —
Арад зонойм найдамтай халаан.
Аюулта дайнай түймэр, хойш!
Арадай хэлэнhээ үгы болоhойш!
Арюухан сэсэгүүдээр дүүрэн агаар —
Ажабайдалаймнай нангин агаар!

Хоншуухан хабарай
амисхалые
Хургандаа бариад
байхадам,
Хүбшэ тайгын агаар,
Хүүеhэн шэнги аятайл!

Энээхэншни — юрын жэрхи,
Энээнhээ сошон бү жэрхэ.
Энэшни баhал баяртай
Энхэ хабарые угталай.
Зүрхэниинь сохилно—түг-түг:
Зүhэн бүриин үнгэнүүд
Зүг бүхэнhөөнь угтана,
Зүhэ бүриинхеэр хангалтана.

МҮНХЭ ХАБАР

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

«...Мүнөөшье дайсад манай Эхэ орон тээшэ хара hабараа hарбайха hанаатай ха,— гэжэ Дагба Доржиевич досоогоо шэбшэнэ. — Эхэ ороноо хэзээ, ямаршье сагта аршалхабди. Дайсанине дарахын тула юугээшье гамнахагүйбди. Ашата Ленинэй заяаhан тунгалаг хабарыемнай хэншье бүрхөөжэ шадахагүй...»

Энэ үедэнь үүдэн түрд гээд, почтальон эхэнэр газетэ, журналнуудые асаржа стол дээрэнь табяад гараба. Нюдэндөө шэлээ зүүгээд, шэнэ үдэрэй шэнэ hонин мэдэхэ хүсэлэнтэй аймагайнгаа газетын хуудаhа иража hууhан сомоной Соведэй түрүүлэгшын нюурта баярай тэмдэг үзэгдэн, миhэд гэбэ. Хурса нюдэтэй, омог шарайтай механизатор хүбүүнэй фото газетын хуудаhанда толилогдоhон байба.

«Хэлэhэн үгэдөө хүрөө. Бэрхэл байна. Хүндэ найдаха гээшэ hайн хэрэг. Хэрбээ тиихэдэ алдууень хэлэжэ, ойлгуулжа үгөөгүй hаа, буруу харгыда орожошье болохо байгаа. Бэрхэ байнаш, Гавриил» гэжэ hанаха хоорондоо үшөө дахин миhэрээдхинэ.

Хэдэн hара үнгэрөө. hамганиинь уй хай болонхой сомоной Соведтэ ороод, нүхэрэйнгоо архи уудаг, үлүү ааша гаргадаг болоhон тухай мэдүүлхэдэнь, түрүүлэгшэ тэрэ дары дуудуулба. Дагба Доржиевич хэзээдэшье хүн бүхэнэй сэдьхэлэй түлхюур оложо, үгэ хүүрээ дуулгуулжа шададаг. Үлүүсэ яараха, тэбдэхэ зан огто байхагүй. Даамай, даруу, үсөөн үгэтэй. Гэбэшье үгэ бүхэниинь шэгнүүр дээрэ табигдажа хэмнэгдэhэн мэтэ тоб гэмэ байдаг. Карпов хүбүүнэй досоохие уудалан хаража, саашанхи хуби заяаень бодомжолон элирхэйлээд байгаа бшуу. Карпов сомоной Соведэй түрүүлэгшын урдаhаа зүрюүшэгээр шэртэн, тоосоогүй янзатайгаар:

— Юун болоод дуудуулаабта? — гэбэ ха.

hамганайнь гомдол бариhан саарhа гаргажа харуулба. Үсэдшэг зантай хүбүүн өөрынхиеэ табиха янзагүй байгаа. Ойлгуулжа хэлээд туршахадань, үсэрэлдөөд hалабагүй.

«Зон нүхэдыень суглуулжа, шангаханаар хөөрэлдөөгүйдэ үрэ гарахагүй ха»,— гэжэ түрүүлэгшэ шиидэбэ. Сүүдтэ үгэжэ, түрмэдэ hуулгаашье hаа бэлэн ааб даа. Теэд хүндэ найдаха, хүниие заhажа абаха гээшэ хүшэр лэ байдаг гээд бодоно. Нүхэдэй сүүд зарлагдаад, олон зон сугларба. Нюур сахилтагүй, халуухан хөөрэлдөөн боложо. Гавриил Карпов: саашадаа буруу ябадал гаргахагүйб, заhархаб гэжэ үгэеэ үгөө бэлэй. hүүлдэ Дагба Доржиевичай гарыень бариад, хүлисэл гуйха мүртоо:

— hайнта даа. Намда найдаhандатнай баясанаб. Буруугаа мэдэрээд, ажабайдалаараа, ажал хүдэлмэреэрээ найдалыетнай харюулхаб,— гэhэн юм.

Карпов үгэдөө хүрэжэ, тэрэ хабарай туршада hайнаар хүдэлжэ, аймаг соогоо 2-дохи hуурида hуга hүрэн гараа бэлэй. Саашадаа түрүү hуурида гаража шадаха байhандань этигэмээр бэшэ аал?

«Нимэл даа, хүндэ найдаха гээшэ...» — гээд омогорхон шэбшэжэ hууhан түрүүлэгшын таhалга худар колхозой хэдэн мэргэжэлтэд зүбшэл абахаяа оробо. Бууралтанги толгойтой, даамайгаар татаhан даруу харасатай, нарин нягта, ажабайдалай, ажал хэрэгэй баян дүй дүршэлтэй — урда тээнь колхозой түрүүлэгшэ ябаhан, мүнөө сомоной Соведэй гүйсэдкомые хүтэлбэрилдэг хүнэй hанамжа, зүбшэл шагнаха гэжэ нютагай зон ехэ багагүй оролдодог.

Хабарай наран сомоной Соведэй түрүүлэгшын сонхоор нэбтэрэн элшэ гэрэлээ сасана. Баян хабар, баатарлиг ажал, баярта байдал тухай бодолнууд Д. Очировай сэдьхэлые эзэлэнхэй. Тиигэхэньшье гайхалгүй. Иимэ мүнхэ хабарай түлөө юугээшье гамнаагүй бэшэ hаал!

Ц-Д. ХАМАЕВ.

УЯНГАТА РЕПОРТАЖ

НАРhАН ТУЖЫН ХҮГЖЭ[М]

Мүнхэ саhан малгайтай Баргажанай хаданууд ёрбогор-ёрбогор оройнуудаараа огторгойн хаяа хадхан, доошоо hарабшалан хаража байhаншуу.

— Тээ-тэрэ,—гээд нэгэ мундаргань нүгөөдэhөө асууна хэбэртэй, —нарhан тужа соо юун барилганууд бодошооб?

— hэ, зуун жэлэйнгээ нойрhоо hая hэрибэ хаяаш? — гэжэ нүгөөдэнь өөдэрхэнэ. — Тэндэшни интернат hургуули тогтоhоор арбан жэл болохонь. Баян суута Баргажан нютагаймнай малшад, таряашадай үри бэенэр тэндэ hурадаг ха юм.

— Тиигэдэг юм бы? — гээд, нэгэдэхинь зүбшөөжэ, толгойгоо үлэ-мэдэг дохимсоорнь, шобхо оройhоонь саhан доошоо бударжа, нарhан тужын харлаад байhан оёорые дахин сайлгажа эхилбэ...

— Хүбүүд! Газаамнай саhан орожо байна. Ура-аа! — тэжэ газаahaa интернадтаа гүйжэ ороhон хүбүүхэн хашхарба.

— Хаял даа. Үдэшэ болотор хайлашана аабза,—гэжэ нэгэ түнишэг янзын хүбүүн бүдүүзгэйгээр харюусаба. — Май hара гараханъ ха юм!

— Нээрээшье даа,— гээд газааhаа шууяатайгаар орогшо хүбүүмнай номогоршобо. Тиигээд баhа дууниинь шангадажа: — Бурил hайн! Сэсэгүүд ургаха,—гэжэ хашхарба.

— Субботнигой үдэр бариhан хүреэ соогоо сэсэрлиг hуулгахабди,— гэжэ нүгөөдэнь томоотойгоор баталба. Тэдэнэй хажуугаар үнгэржэ ябаhан ахалагша хүмүүжүүлэгшэ Дарья Очировна Орбодиева халта зогсоод:

— Сэсэрлигнай хэнэй нэрээр болохо бэлэй? — гэжэ hураба.

— Ленинэй!—гэжэ хоёр бишыхан хүбүүд нэгэ доро харюусаба...

Ленинэй нэрэмжэтэ сэсэрлиг! Тэрэнэй hуури табихын тула субботнигто ямар бэрхээр үхибүүд хүдэлөө hэм! hаяар эндэ элдэб модоной сагдуулханууд, жэмэсүүд hуулгагданхай. Хэды жэлэй үнгэрхэдэ, пэгшысэ ургаhан сэсэрлиг соо дууша шубууд хангюурдаха, танигдаагүй, шэнэ үеын үхибүүд ном үзэхэеэ иишэ ерэхэ...

* * *

Хурамхаан hууриниие улам бүри үргэдхэн, хүжэ ногоон нарhан тужа соо тогтоhон интернат hургуулиин hурагшад Майн Нэгэнэй урда тээхэнэ газаагуурхияа сэбэрлэжэ, ехэ юумэ хээ hэн. hургуулиингаа хашаа соогуурхи модо, шулуунуудые түүжэ, машинаар холо абаашажа хаяа. Наймадахи классай hурагша Бата Бадмаевай нэгэ томохон шулуу hэггүй үргөөд, машина дээрэ хэхыень атаархангяар хаража байhан нэгэ бишыхан хүбүүн шорд байса нюhаа татаад, иигэжэ асуугаа hэн:

— Эдэ шулууд газарhаа ургадаг гү?

— Үгы ааб даа. Шулуун ургадаггүй юм.

— Юундэ?

— Эдэшни амигүйдхим,—гэжэ Батань ойлгуулба. — Хойто жэл энээн тухай мэдэхэш.

— Теэд эндэмнай иимэ шулууд хаанаhаа бии болоhон юм?

— Газарнай шулуулиг шуу...

Тэрэ үдэр интернат hургуулиин 291 үхибүүд булта эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, hургуулиингаа хорёо соохи талмайе үндэгэ мухарюулма сэбэр болгожорхёо hэн. Шабинартаяа адли багшанарыньшье хүдэлэлсөө. Байра байдалайнгаа сэбэр байхада, хүнэй сэдьхэлшье улам hайхан болодог бэшэ аал?!

* * *

Үхибүүд Майн Нэгэниие угтуулhан үдэшые тон ехэ hүр жабхалантайгаар үнгэргөө. Зуу гаран үхибүүдэй хабаадалгатай хоор Ленин тухай дуу, композитор Б. Цырендашиевай «Залуушуулай дуу» ороhотой дорюунаар гүйсэдхөө. Тус хоорые соёл гэгээрэлэй hургуули дүүргэhэн, багша А. Е. Сапхандаева шадамараар хүтэлбэрилөө. Нүхэр Сапхандаева хоорhоо гадна, ушоо ритмикын хэшээл хэдэг. Хореод шахуу хүүгэдэй хабаадалгатайгаар арадай инструментнүүдэй оркестр хоорые hэлгэбэ. Тэрэниие баянист Владимир Степанович Волошин ударидана. Үхибүүд угаа бэрхээр буряад арадай аялгануудые наадажа, хаража hууhан нүхэдтөө, багшанартаа hайшаагдаа, нэрьемэ шангаар альга ташуулаа.

— Наймадахи классай hурагша Аня Будаева «Эхэ тухай дуу» дуулахань,— гээд концерт хүтэлэгшэ Сэрэнжит Бурхиновагай соносхоходонь, буряад торгон тэрлигтэй басаган гаража ерээд, сэбэр хонгёо хоолойгоор, шагнажа hуугшадай уярхаар хангюурдаба.

Эдир дуушад, уран h... уншагшад, уян нугархай ха... бэе бэеэ hэлгэжэл байба. Эн... гуулида эстетическэ хүмүү... дэ яhалахан анхарал ханду... даг юм ха гэжэ концерт ш... хүнүүдэй абаhаар ойлгохо...

Хүгжэм гээшэ хүмүү... эгээл оншотой түлхюур... Хүүгэдые хүгжэмдэ дура... хүмүүжүүлжэ шадаха хү... эндэ олон байhаниинь ям... бэ! Тэрэниие ойлгоhон hур... директор Занабазар Са... Сажинов пианино, баян, ... онhоо эхилээд, пиккало (э... шыхан домбра) хүрэтэр х... инструментнүүдые олоор ... жа абаа юм байна...

Хүгжэм зэдэлнэ. Ном у... хүрзэ бариад хара ажа... (интернадайхид Хурамхаа... хозой племфермые шефт... хай юм) шадахашье, ам... дуратай эдиршүүл Майн ... hайндэрэй концерт харуул... ниитын наада эрхилжэ бай... гуу hайхан хүгжэмэй аял... арбан таба-зургаатан вал... дан, эрьелдэнэд. Эх! ... хамта эрьелдэшэхэмни аа...

hургуулиин актова зала... гэтэй сонхоор хүгжэм ... сууряатан дэлижэ, тэрэнэ... доро утэлhэн бүдүүн нар... хин hөөргөө сагдуулхануу... шоhон мэтэ шааяса дуу... байhаншуугаар үзэгдөө бэ...

...Саhаяа бударуулхаяа ... шагнаархан hууhан үнө... даргамнай нүгөөдэhөө га... асууба:

— Энэмнай нихэдээ ю... хинэшэбэб теэд?

— Ай даа, утэлжэ, ш... хатуу болоол байна да... Эдэшни үнөөхил интерна... лиин үхибүүд hайндэр... харуулжа байна ха юм. Хо... жэ хүгжэмдэжэ байхые... даггүй юм hэн гүш? — гэ... дэнь гайхаба.

— Зүб даа! Майн Нэг... хонь гүб даа. Аманайн... дээ хүрэтэр энеэhэн май ... лэндээ ямар бэлэг асара... Данда үнөөхил госор н... даа,— гээд бэлхүүhээрнь ... тан байhан үүлые этэрээд... га доошоо hарабшалан ... Тэндэ. газарта. нарhан ту... бодоhон томо hургуулиин ... хүгжэм зэдэлhээр лэ байга...

Ц. ДОНДО[...]
манай ...

Спорт

ХОЛЫН УРИЛДААН

Майн 1-нэй hайндэрэй эртын 9 часта Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэhээ 35 бэрхэ велосипедист холын аян замай урилдаанда мордобо. Эдэнэр майн 9 болотор найман хубида хубаарилагдаhан 904 километр зайда урилдаха байна. Тэдэнэрэй маршрудынь иимэ: 1-дэхи үень — Улаан-Үдэ—Галуута нуур, 2-дохинь — Галуута нуур—Хяагта, 3-дахинь—Хяагта—Галуута нуур. 4-дэхинь — Галуута нуур—Улаан-Үдэ. Эндэ үнжеед, майн 6-да Улаан-Үдэhээ — Кабанск ошоод, тэндэhээ майн 7-до Улаан-Үдэеэ бусажа, үглөөдэрынь Мухар-Шэбэр ошоод, майн 9-дэ Улаан-Үдэдэ аяншалга-урилдаагаа түгэсхэхэ байна.

Урилдаанда түрүүлhэн велосипедист «Лидер» гэhэн бэшэгтэй ягаан майка үмдэhэн ябаха. Урилдаанай хуби бүхэндэ түрүүлжэ ерэгшэдэй hэлгэлдэхэ байhан тула тэрэ хубсаhаниинь баhал hэлгэгдэжэ байха болоно. Спортсмен бүхэнэй али зэргэ хурданаар ябаhыень хуби бүхэниие дабажа гараhан сагай тоогоор тодорхойлогдохо юм.

Холын замда велосипедээр урилдаха мүрысөөн орон доторнай эрхилэгдэдэг эгээл hонирхолтой наадан юм. Иимэ холын урилдаан манай республикада түрүүшынхеэ эмхидхэгдэжэ, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулагдана.

Мүрысөөндэ хабаадалсаhан 35 спортсменэй 31-ниинь спортын мастернууд байха. Тэдэнэй дунда «Спартак» бүлгэмэй спортын хүндэтэ мастер Вячеслав Щеглатов, мастернууд Леонид Бердников, Валерий Минаев, «Ажалай резерв» бүлгэмhөө Александр Арефьев болон бусад бии.

Мүрысөөндэ илаhан команда дамжуулгын шанда, нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэхэ. Түрүүлжэ ерэhэн велосипедист республикын чемпион гэhэн соло абаха, үнэтэ шан, нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэхэ. 2-дохи, 3-дахи hууринуудые эзэлэгшэдтэ үнэтэ шан, 2-дохи, 3-дахи зэргын дипломууд барюулагдаха байна.

Л. БОБЫКИН,
мүрысөөнэй судья.

Спорт

ЭДИРШҮҮЛ МҮРЫСЭБЭ

Эдиршүүлэй дунда городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө ээлжээтэ мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ наян дүрбэн эдир боксер хабаадаа. Гэхэтэй хамта энэ мүрысөөндэ бүришье олон хүн хабаадаха байгаа. Теэд бэрхэ боксёрнуудаараа суурхадаг «Ажалай резерв», «Локомотив» гэжэ спортын бүлгэмүүд мүрысөөндэ, юундэшьеб, хабаадаагүй.

Финальна тулалдаануудай үнгэрхэдэ, «Спартак» бүлгэмэй эдиршүүлэй үлэмжэ hайн бэлэдхэлтэй байhаниинь элирээ. Городой юhэн шэнэ чемпион соохоо тус бүлгэмэй табан гэшүүд— О. Тонкопрядченко, М. Ушпаев, Н. Арбанов, В. Голых, В. Бадмаев гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мүн лэ «Спартак» бүлгэмэй гэшүүн Олег Тонкопрядченко мүрысөөнэй бэрхэ боксер гэжэ тоологдоо.

Хоёрдохи hуурида үхибүүдэй 3-дахи спортивна hургуулиин команда гараа. Тус командын гэшүүд — Д. Зориктуев, В. Протасов, А. Федотов гэгшэд мүн лэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Гурбадахи hуурида авиационно заводой эдир боксёрнууд гараа. Тус командын гэшүүн В. Ефимов городой чемпион боложо шадаба.

Тренер А. Б. Ринчиновэй хүмүүжүүлhэн Г. Илюснин Д. Зориктуев хоёр эгээл шадамар бэрхээр тулалдаа гэжэ мүрысөөнэй судейскэ коллеги тэмдэглэhэн байна.

О. МЕРКУЛОВ.

ҮШӨӨ 200 ИНЖЕНЕР

Зүүн Сибириин технологическа институт — манай нииспэл хотын томохон дээдэ hургуулинуудай нэгэн. Тус институт промышленность болон граждан барилгын, машина бүтээлгын технологиин, электрын элшэ хүсөөр хангамжын дээдэ мэргэжэлтэй инженернүүдые бэлдэдэг байна. Эндэ hуралсадаг хэдэн мянган студентнэрэй дунда үдэшын отделенидэ, ажалhаа таhаралтагүйгөөр hуралсагшад олон юм.

Үдэшын отделениин студентнэр 6 жэл соо hуралсажа дээдэ эрдэм олоhоноо, тусхай мэргэжэлэйнгээ онол аргые үйлэдбэри дээрэ али зэргээр хэрэглэжэ шадаха болоhон тухайдаа гүрэнэй шалгалта бариба. Тиигэжэ мэнэ hаяхан үдэшын отделениин 200 гаран hурагшад гүрэнэй шалгалта амжалтатайгаар үгэжэ, эрдэм болбосоролоор түгэс инженер гэhэн соло абажа гараhан байна.

Олохон студентнэрэй түгэсхэлэй дипломно хүдэлмэринь гүрэнэй шалгалтын комиссиин дээдэ сэгнэлтэ абаа. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй инженер-конструкторнууд П. Е. Савельев, В. К. Позднякова, прибор бүтээлгын заводой З. П. Иванов, Буряадай барилгын управлениин хүдэлмэрилэгшэд А. И. Пластинин, П. Х. Исламов, О. А. Колесов болон бусад шалгалтаяа онсо hайнаар үгэhэн байха юм.

Түгэсхэгшэдэй бэшэhэн дипломно хүдэлмэринүүдэй дунда арадай ажахыда, үйлэдбэри дээрэ ашаглагдаха тон шухала удха шанартай бүтээлнүүд олон байгаа.

Институдай үдэшын отделениин түгэсхэгшэдэй дунда үбгэ hамган хоёр хамта hуралсажа, дээдэ эрдэмэй дипломтой бологшодшье бии. Жэшээлхэдэ, Владимир, Татьяна Гавриленкотэн болон бусад. Студентнэрэй дипломно хүдэлмэреэ амжалтатайгаар бэшэжэ гүрэнэй шалгалта бариад, дээдэ hургуули түгэсхэлгэ—hурагшадай, багшанарай ехэ hайндэр болоо.

К. ИЛЬИН.

ХИЛЫН ГААНАhАА
ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Депутадууд-коммунистнуудай суглаан

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, ЧССР-эй Федеральна суглаанай заседаниин болохын урда тээ апрелиин 29-дэ Прагада депутадууд-коммунистнуудай суглаан болобо. КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак суглаан дээрэ үгэ хэлээ. КПЧ-гэй ЦК-гай апрелиин пленумэй табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ тухай эндэ хэлсэгдэбэ.

ЧССР-эй Федеральна правительствын шиидхэбэри

ПРАГА. (ТАСС). Федеральна правительствын заседани эндэ болоо.

Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй Москвада болоhон тусхай сессиин дүнгүүд тухай мэдээсэлые правительство соносоод, СЭВ-эй энэ сесси дээрэ Чехословакиин делегациин баримталhан хараа бодолые hайшаагаа.

Мэдээсэлнүүдые дамжуулдаг олониитын зургаануудтахи байдал тухай министрэй—хэблэлэй ба информациин талаар комитедэй түрүүлэгшын мэдээсэлые соносоод, ороной дотоодын ба гадаадын политикада хүсэтэ тааруугаар ябуулгаяа хэхынь тула гүрэнэй мэдээсэлнүүдэй органуудые хүтэлбэрилхэ таатай гол ёhонуудые хараалхыень правительство даалгаа.

1969 оной мартын 28-най hүни болоhон гэмтэ ябуулгануудые мүрдэлгын хэр хэгдэжэ байhые правительство зүбшэлөөд, генеральна прокуророй мэдээсэл анхаралдаа абажа, эсэсэй тобшололнуудые хэхын тула мүрдэлгын дүнгүүд тухай юрэнхы мэдээсэл майн эсэс багта хэхыень тэрээндэ даалгаа.

Европодохи Аюулгүй байдалай аша туhада

ВЕНЭ. (ТАСС). «Хэрбээ hайнаар бэлдэгдэхэ hаань, аюулгүй байдалай асуудалаар Европодохи зүблөө зарлахада туhатай гэжэ Австри тоолоно». Энээн тухай Австриин журналистнуудтай апрелиин 28-да хөөрэлдэхэдөө, ороной гадаадын хэрэгүүдэй министр Курт Вальдхайм мэдүүлhэн байна.

Европодо «бэе бэедээ этигэлсэхээр оршон байдал» тогтоохо шухала гэжэ министр онсолон тэмдэглээ гээд Австриин хэблэлэй агентство (АПА) мэдээсэнэ. Хамаатай бүхы оронуудай, тэрэ тоодо ГДР-эй Европын зүблөөндэ хабаадалсахань шухала гэжэ К. Вальдхайм хэлэбэ.

НЭГЭДЭМЭЛ ЯБУУЛГА ХЭХЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). СФИО-гой социалис партиин генеральна секретарь Ги Молледэ Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Вальдек Роше бэшэг эльгээбэ.

«Асуултые урагшагүйдүүлхын, республикын президентые тушаалhаань буулгахын тула правительственна программые зүүнэй үзэл баримталлаг партинуудтай, профсоюзна болон профессиональна эмхинүүдтэй хамта яаралтайгаар хараалха шухала болоно» гэжэ Вальдек Роше бэшэнэ.

Тус асуудалаар ФКП ба СФИО-гой хоорондо үгэеэ ойлголсолгын түйлагдаа hаа, хүдэлмэришэн ангиин, үргэн олон арад зоной дунда угаа ехэ дэбжэлтэ үүсхэхэ hэн гээд В. Роше онсолон тэмдэглэнэ.

Франциин компарти тиимэ программа хараалалгада дары түргэн хабаадалсахаар бэлэн гэжэ ФКП-гэй Генеральна секретарь Вальдек Роше мэдүүлhэн байна.

Зүүнэй үзэл баримталлаг партинуудай хоорондо холбоо байгуулха тухай республиканска эмхинүүдэй конвент гэжэ партиин генеральна секретарь Клод Эстье гэгшын дурадхалые зүбшөөhэн харюу ФКП-гэй Политбюро үгөө гээд эндэ мэдэгдээ.

Помпиду президентдэ кандидат

ПАРИЖ. (ТАСС). Францида президентын hунгалтын зарлагдахадань, президентын тушаалда кандидат болохо гэжэ шиидэhэн тухайгаа Жорж Помпиду апрелиин 29-дэ тусхайлан соносхоо.

Оронойнгоо ерээдүйдэ бэлдэхэ хүсэлэнтэй байhанаа мэдэрэн, иимэ шиидхэбэри абааб гээд урдын премьер-министр тэрэ мэдүүлгэ соогоо онсолон тэмдэглээ.

Фашистнуудта эсэргүү сохилто хэгдэб[э]

РИМ. (ТАСС). Пиза городто өөhэдын суглаа эмхидхэхэ hэдэлгэ хэhэн фашис харата этэгээдүүдтэ эсэргүү тус городой демократическа, республиканска хүсэнүүд эрид шанга сохилто хээ. Муссолиниие партизануудай буудажа алаhан үдэртэй дашарамдуулан, фашистнууд нот... мэ соо уншалга мүргэл хэхые... хүсэеэ харуулхые hэдэн, ... винциhаа өөhэдын тала ... Пиза городто дуудажа асар... шье, Пизын ажалшад-дем... олониитэерээ ябуулга хэжэ... түсэбыень таhалдуулhан ...

Сагаан байшангай үмэнэ манифестаци болобо

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Вьетнамда хэжэ байhан Американ эзэрхэг түримхэй добтолгодо эсэргүү манифестаци США-гай президентын байдаг газар—Сагаан байшангай үмэнэ апрелиин 27-до болоо. Манифестацида хабаадагшад «Эб найрамдал эринэбди», «Алалга хюдалгаhаа арсагты», «Бомбодохоёо болигты», «Эзэрхэг дайнhаа гарагты» гэhэн плакадуудые баринхай байгаа.

Тэрэшэлэн манифестацида хабаадагшад США-да ракетэhээ бэеэ хамгаалха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тухай Американ правительствын шиидхэбэриие буруушааhанаа мэдүүлээ.

Манифестаци хэдэн час болоо.

ФАРАКОСАЙ „ХЭРЭГ“ ТУШАА

АФИНА. (ТАСС). Афиныы хоёрдохи шатын сүүд Грециин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Григорис Фаракосай «хэрэг» хаража үзэлгые бэлзоргүйгөөр хойшелуулаа. Оккупациин үедэ патриотическа ажал ябуулhанайнгаа түлөө, саашадаа демократическа эрхэ сүлөө хамгаалха бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэhэнэйнгээ шалтагаанаар тэрэ гэмнэгдэhэн юм.

Патриодууд добт[...]

ХАНОЙ. (ТАСС). Тайнин... винцида ябуулга хэдэг Ар... лөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэн... рэгшэд Бенчай шалар ... США-гай армиин 25-дахи ... рэгэй дивизиин подразде... апрелиин 24-нэй hүни добт... вобождение» агентствын да... үндэhэ болгон, ВИА агент... дээсэhэнэй ёhoop патриод... шанга ябуулгануудые хэжэ... ран американ солдат болон... нүүдые алаа, шархатуулаа... лэн олон элдэб янзын... техникыень усадхаа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[ЕВ]

Гор. Улан-Удэ, ти[пография]
Управления по печати пр[и Совете]
Министров БурАССР.
Н-04495.
Зак. ...